

20 MEI 1952
19 Mei 1952

n.a.v.ber. In Waarheid" 20-4-52

BA 19281

VI IV 3

N.V.S.H.

Ontv. Bew. ....

Dappel .....
.....

Antwoord : .....

In "De Waarheid" van 22 April 1952 komt een artikel voor betreffende een op 21 April 1952 gehouden vergadering van de afdeling Den Haag van de Nederlandse Vereniging voor Sexuele Hervorming, welke vergadering was bedoeld ter voorbereiding van het op 26 en 27 April 1952 te Amsterdam te houden congres van de N.V.S.H..

Volgens het artikel zou op de vergadering van 21 April een heftige discussie hebben plaats gevonden, o.a. over het beleid van het hoofdbestuur, alsmede over de wijze waarop door de bekende A.L. Constandse de redactie wordt gevoerd over het verenigingsorgaan. Hij zou namelijk bepaalde artikelen niet plaatsen of veranderen.

HET HOOFD VAN DE DIENST
Namens deze,

Aan de heer Hoofdcommissaris
van Gemeentepolitie
te
's - G R A V E N H A G E.

19 Mei 1952

BY 139281

VI IV 3

N.V.S.H.

Dont. hevr

Koppet

3. 1952

Volgens verkregen inlichtingen zou op 26 en 27 April 1952 te Amsterdam een congres zijn gehouden van de Nederlandse Vereniging voor Sexuele Hervorming (N.V.S.H.).

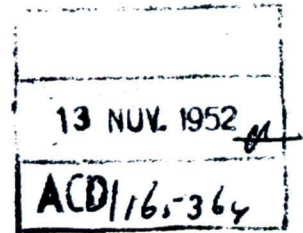
Daar de laatste tijd berichten werden ontvangen, dat leden van de C.P.N. trachten in de afdelingsbesturen van de N.V.S.H. zitting te krijgen, hetgeen in de Zaanstreek resultaten zou hebben opgeleverd, is het niet uitgesloten, dat ook op het congres van communistische zijde is getracht meer invloed in de N.V.S.H. te verkrijgen.

HET HOOFD VAN DE DIENST.
(Namens deze,

Aan de heer Hoofdcommissaris
van Gemeentepolitie
te
A M S T E R D A M.

Nr.823-R-'46.
Antwoord op nr.139281,
d.d.19-5-'52.
Betr.N.V.S.H.

11 November 1952.

Als antwoord op het hierboven aangehaalde schrijven kan het volgende worden bericht:

Tot nu toe werden hier geen berichten ontvangen betreffende de op het congres van de Nederlandse Vereniging voor Sexuele Hervorming genomen besluiten.

Het is te verwachten, dat deze niet eerder zullen inkomen dan na de verschijning van volgende nummer van Ledencontact, een periodiek van de N.V.S.H. dat alleen kort vóór en geruime tijd na een congres verschijnt en waarin vóór het congres de beschrijvingsbrief e.d. is opgenomen en na het congres een verslag van de genomen besluiten verschijnt. Er is gegronde reden om ~~aan~~ te verwachten, dat dit Ledencontact in het bezit van deze dienst zal komen, waarna U alle nuttig te achten inlichtingen zullen worden toegezonden.

Eerst na ontvangst van het volgende nummer van Ledencontact kan hier worden nagegaan of de invloed van de C.P.N. in het bestuur van de N.V.S.H. is toegenomen.

Dat het bestuur van de C.P.N. pogingen doet of wil doen om meer invloed in genoemde vereniging te krijgen, kan als vaststaand worden aangenomen.

Afgezien van het feit, dat hier sprake is van een niet-confessionele vereniging met meer dan 65.000 leden die onder leiding en invloed staan van een "Trotzkvist" als W.F. STORM, mogen ook de felle aanvallen die De Waarheid nu al meer dan een jaar richt op het bestuur van de vereniging zeker wel worden uitgelegd als een poging om dit bestuur te verzwakken.

Voor wat betreft het communistisch element in het bestuur van de afdeling Amsterdam kan worden medegedeeld, dat, voor zover kon worden nagegaan, alleen de 1e voorzitter, de U bekende Petronella Jacoba WESSELS, geboren te Amsterdam, 7 Juni 1900, geacht moet worden een aanhangster te zijn van de door de C.P.N. voorgestane ideologie.

K-3.

B 166447

18 DEC 1952

~~VII 166447~~

1

N.V.S.H.

VI AV 2

Met dankzegging voor de verleende inzage moge ik U hierbij weder het verslag doen toekomen van het jaarcongres van de Nederlandse Vereniging voor Sexuele Hervorming, mij ter kennisneming gezonden bij Uw brief van 21 November 1952 no 823r - '46.

HET HOOFD VAN DE DIENST.

Namens deze,

Ny

Aan de Heer Hoofdcommissaris
van Gemeentepolitie
te
A M S T E R D A M.

J. G. Crabbendam

No. 823r-'46
Onderwerp: NVSH

Biilage: 1

A'da
B

21 November 1952

24 NOV. 1952
<i>ALD 16649</i>

Ten vervolge op het dezerzijds, onder gelijk nummer aan U verzonden schrijven d.d. 11 November jl., wordt U hierbij toegezonden een verslag van het jaarcongres van de Nederlandse Vereniging voor Sexuele Hervorming, gehouden op 26 en 27 April 1952 in het Restaurant "De Kroon" te Amsterdam. Bedoeld verslag wordt, na gemaakt gebruik, gaarne t.z.t. van U terugontvangen.

=====
No.13 P

T3

1952
No. 22-461.D.

1952

LEDEN-CONTACT

van de

Nederlandse Vereniging voor Sexuele Hervorming

No. 22 - October 1952

VERSLAG VAN HET JAARCONGRES

gehouden op 26 en 27 April 1952 in
Restaurant „De Kroon“ te Amsterdam

VOORZITTER: *W. F. Storm.*

Voorts zijn aanwezig:

VOOR HET HOOPDBESTUUR: *G. Nubink, W. H. Kraeger, Merr. R. de Korte, Mevr. G. Vossenbergh-Bandt, J. P. Teunis, P. A. van Huet, D. A. van den Berg, H. Smits.*

KASCOMMISSIE: *A. Beenakker, F. G. J. Mandel, W. Fleumer, Th. Vermeer.*

AFGEVAARDIGDEN VAN DE AFDELINGEN: *Alkmaar, Almelo, Amersfoort, Amsterdam, Antwerpen, Apeldoorn, Arnhem, Assen, Bellingwoude, Beverwijk, Bussum, Brussard, Delft, Delfzijl, Dieren, Dordrecht, Ede-Wageningen, Eindhoven, Emmen, Emmer-Compascuum, Enschede, Gorinchem, Gouda, Den Haag, Groningen, Haarlem, Heerlen, Den Helder, Hengelo, Hilversum, Hoorn, Hoogerzand-Sapperen, Kampen, Leeuwarden, Leiden, Maastricht, Nieuw Weerdinge, Nijmegen, Oude Pekela, Purmerend, Rotterdam, Sneek, Stadskanaal, Tilburg, Utrecht, Venndam, Venlo, Wachteren, Wieringen, IJmuiden, Zaanland, Zaanstreek-Noord, Zutphen, Zwolle.*

Voorts vele werkende leden (o.w. artsen, verpleegsters en lichenartsen van de Stichting Consultatiebureaus voor (sexuële)kunde).

VERSLAG VAN HET JARCONGRES VAN DE N.V.S.H. gehouden op 26 en 27 April 1952

11. Opening door de Voorzitter.

Voorzitter acht het een aangename taak om als verenigingsvoorzitter voor de aanwezigen het woord te voeren op het laatste jaarlijkse huisbondelijke congres in de vorm als wij nu daverer gevend zijn. Wij hebben het voorstelacht extra's de regel-mensvrijheden te behandelen, die het vorig jaar in prinsdijpe reeds zijn aarvaard, en de opening dient dan ook gericht te zijn op de huisbondelijke gang van zaken. Het spreekt vanzelf dat hetgeen binnen in ons omgast onderwerp is aan de invloed van buiten af, en beide factoren in wiselverling met elkaar zijn. De N.V.S.H. is een levende organisatie in een levende maatschappelijke ontwikkelings. Hij is er zich van bewust dat velen misschien niet kunnen meevolen dat een voorzitter bij de opening in een korte spanne tijd zo graag alles wil zeggen, hetgeen hij goed en in het belang der organisatie acht. Dat is vooral moeilijk omdat hij niet alleen als persoon spreekt, doch ook als verenigingsvoorzitter, dus min of meer als representatie van het Hooftbestuur. Het zou prettig zijn om evenals bijvoorbeeld mensen, die aan het eind van hun loopbaan zijn gekomen, eens alles te zeggen wat zij tot dat tijdstip hebben vertoegen. Spreker meent dat dit in alle gematigdheid ook wel mogelijk is. Wie weet is het wel een afscheldende, aangezien hij afstredend is, en te veel kan gebooren, in verband met hetgeen door hem gedaan is en gezegd wordt.

Wanneer wordt gesproken over de huisbondelijke gang van zaken, dan zijn er de aard en de structuur van de vereniging, die de aarde hi vragen, en datgeen, wat op beide lastgevoende zaken invloed heeft uitgeoefend. Het meest beslagnijle is wat de groei, die bijvoorbeeld is geweest, en de organisatie van ongedrachte (overeen)land gespreken, waarbij spreker hoortert aan het motto van Naldrink: „Op heten van de groei" is volere spreker hantus tijd na te gaan de mogelijk-heden van de groei breken met zelfkritiek aan de orde te stellen. Een volkebe-groei, wat zij die de motto streunden, salten het hiermede eens zijn, moet niet alleen groeien, maar dient tevens verankerd te zijn in alle delen van het volk. In 1948 was een kwalificatie feest toden tot zelfkritiek en beperking van het laagste ontwikkelings. Aan de verankering zijn perken gesteld, waarop uitzonderin-gen kunnen worden het bestaan in de toekomst niet is te overzien.

2

Als wij nu een paar zeggen, wat wij willen zijn, moeten wij dat doen in het licht van hetgeen wij geweest zijn. Wij zijn niet alleen wat wij willen zijn, doch wij zijn ook wat wij geweest zijn. Bovendien zijn wij ook wat het grote deel van de wereld is geworden. In het verleden was de groei van de N.V.S.H. in de eerste plaats een groei van de mens, en niet van de organisatie. De groei van de mens is de groei van de organisatie. De groei van de organisatie is de groei van de mens. De groei van de mens is de groei van de organisatie. De groei van de organisatie is de groei van de mens.

Als antwoord op deze vraag kunnen wij wijzen op het feit dat groei in werzen bestaat uit twee delen: de groei van de mens en de groei van de organisatie. De groei van de mens is de groei van de organisatie. De groei van de organisatie is de groei van de mens. De groei van de mens is de groei van de organisatie. De groei van de organisatie is de groei van de mens.

In elgen ruimte of kring kunnen wij met het strijdplan niet terecht. Bovendien zijn de meenen aan bepaalde ideeën gevend en dan kan men niet meer spreken van strijdplan. Natuurlijk is de zaak in feite niet gewonnen. Velen denken reeds mee en worden niet meer opgeschikt door sexuelle voorlichting, bevuste gezelschapsmaats, sexuelle opvoeding. Hier past geen strijdplan meer, maar de zorg om te komen tot een daadwerkelijke toepassing van sexuelle voorlichting etc. en een bewuster houding ten aanzien van de gezelschapsvorming en de bevolkingpolitiek. Als N.V.S.H. zijn wij belangrijk voor de bevolking, omdat wij ons in een snel tempo hebben moeten bewegen op de te verrichten diensten en het apparaat, hetwelk wij daarvoor laten lopen, mede uit overwegingen van sociaal-hygiënische en paedagogische aard.

Een lid van het Hooftbestuur, Ir. v. d. Berg, heeft er vaak op gewezen dat de N.V.S.H. toch ergens van een maatschappelijke uitgang, die acceptabel is voor humanisten of vrijzinnig protestanten. Volgens de mening en de ervaring in het land is dit een overweging, die niet geheel ongepast. In een dichtbevolkte maatschappij en een cultuur als van Nederland wordt men wel gedwongen kleur te bezemen, en in vele groepingen spreken mensen, uitgaande van het menselijke. Meent niet dat dit voor de N.V.S.H. doorslaggevend is, aangezien de kracht en de zwakte berust op de soliditeit van het dienstbetoon, en niet op een ideologische maatschappelijke. Niet alleen denkt spreker aan het werk op de bureaus, doch ook met vertegenwoordigers aan hetgeen wordt gedaan door de afdelingen tenzinde sexuelle voorlichting te geven aan volwassenen, kinderen, aan de boeken, die zijn verspreid, de propaganda, die de leden buiten het kader der organisatie hebben gevoerd, aan V.O., aan het werk, dat medici, medewerkers, exhortatrices hebben verricht. Daarop berust nu onze kracht, en niet op een revolutionaire idee of elan. De vraag is wel gesteld of deze groei niet een kwaad feit voor ons kan betekenen, omdat wij zijn wat wij zijn en niet wat wij hadden willen zijn. Teverden kunnen wij slechts zijn over ons apparaat, dat de moeite waard voor ons land blijft te zijn, en hetgeen perfect functioneert.

Onze interne structuur dienen wij ook te zien in verband met de ontwikkeling daarbuiten, hetgeen tot uiting is gekomen in V.O. Er zijn in protestante kringen ons verwante en belangstellende strekkingen, waarbij wij een irerene discussie waarmaken over levensbeschouwing, over de mens en sexuelle vraspauken, die nog geen juiste vormen hebben aangenomen. In wezen staan de protestante kringen achter ten opzichte van de technische apparatuur, en een kennis aan kennis. Zij verkeren in een collectieve noodtoestand, waarbij zij onze hulp behoeven. Wij moeten helpen en ons daarop instellen, en niet vragen wat iedereen is. Het is nodig die verdeelde groep de hulp te bieden. Toch dienen wij ons te realiseren dat alleen met het bieden van hulp wij er niet komen. Dat deel van bedoelde groep, dat zich op positieve wijze tot ons heeft gewend, o.a. Ds. de Roos, Ds. Buitenhuis, hebben genoemd zonder meer hun inbreng in de N.V.S.H. te kunnen nemen, en in bepaalde opzichten toonaangevend te zijn. Hierin zijn zij teleursteld blijken publicaties in V.O.

In de nasste toekomst zullen wij in schrijven denken, die echter niet zonder meer te bezien zijn als de 65.000. Wij zullen uitbreiding moeten geven aan de middelen en wegeen waarmee wij meer mensen bereiken. Het idee van Ds. de Kooze is dat met groepsvorming meer te bereiken is. Een oud punt is de jeugd en bovendien denkt spreker aan het huwelijkswerk. Door een gedifferentieerde activiteit en niet door een totale massaal activiteit dienen wij ons tot volksbeweging te ontwikkelen.

Als men de ontwikkeling naziet en indien geproeven wordt over zekere termijn, dient men wel te bedenken dat een revolutionair plan wel prettig is om te hanteren, doch geen zoden aan de dijk zet. Er is een groeping ontstaan waarvan het lidmaatschap der N.V.S.H. stopt op het belang dat zij bij de organisatie hebben. De ideologie der N.V.S.H. wenset zich echter niet te beperken tot een praktisch optimum, betwelf in een bepaalde conjunctuur kan worden bereikt.

3

Daarbij bedenke men wel, dat hoe groter het schip wordt, des te groter eieren zullen er gescheld dienen te worden aan de stuurmanskunst. Daarbij is de mogelijkheid groot dat de idealisten door de product van het stuur zullen worden afgedrukt. Op zichzelf is het betrouwbare dat de zuiver ideologische figuren minder in het zijn dan degenen die aan de grote bestuurskwaliteiten moeten trekken. Wij moeten echter niet vergeten dat wij in de aardacht van het publiek staan, en onmogelijk dienstbaarheid te werk kunnen gaan, hoe goed bedoeld dit laatste ook kan zijn. Dit dienstbaarheid is een gevaar, hetwelk in een snel tempo moet verdwijnen. Het komt er van dat dienstbaarheid is een gebrek aan discipline en een geringe schatting van de verantwoordelijkheid.

In dit verband wil spreker een voorbeeld geven. Indien men een uitgever vraagt vanwaar de meeste lectuur speciaal over wetenschappelijke oudervragen wordt verkocht zal men vermenen dat dit in de maanden Juli en Augustus is. Opvallend is echter dat wij een zekere periodicititeit vertonen met voetbalclubs etc. en in een zomerlaap vervallen. In de zomer kan men natuurlijk geen filmochters, cursussen etc. houden, doch indien wij een volksovergang willen worden, is het onverantwoordelijk om zich in de zomermaanden niet te bezighen op andere manieren waarop voorlichting aan het Nederlandse volk kan worden gebracht, en waarbij in bepaalde groepingen van de jeugd meer behoeften en mogelijkheden zijn dan in de winter.

Het vraagstuk van het dienstbaarheid, waarvoor wij niemand kwalijk aankijken, hangt samen met het bescheiden van bestuurskwaliteiten. De N.V.S.H. is te vergelijken met een gewone school die met een samenleving met een samenleving te bezetten en mogelijk geschieden redelijke figuren te vinden om de toelating te bezetten, en krachten met voldoende ernst en scholing om het Dagelijks en Hoofdbestuur uit te maken. Deze krachten moeten bestaan dat zij vaak tekort zijn geweest en berekenen de drukkende invloed van dienstbaarheid aan de periferie van onze organisatie.

Wij hebben echter met de consequenties te maken, zoals thans bijvoorbeeld Van Huet, die stamt van de vierde man in het Dagelijks Bestuur te zijn, zich door de stam die de afdeling Rotterdam aan hem stelt, als zodanig terug moet trekken. Het Hoofdbestuur zal dan ook voorstellen het Hoofdbestuur uit te breiden tot elf leden, opdat het Dagelijks Bestuur in de nasate toekomt tot vijf leden kan worden uitgebreid, en omdat het Dagelijks Bestuur niet de meerderheid van het Hoofdbestuur mag vormen.

Een andere consequentie van het onbescheiden bestuursprincipe is de dwingende noodzaak van algemeen scholing ook in praktisch werk. Buiten die algemene scholing is het noodzakelijk van van de leden dienstverrichtingen te verkrijgen, waarvoor zij krachten hun vakopvoeding of maatschappelijke scholing geschikt zijn.

In het kader van de N.V.S.H. zullen wij echter meer en meer gebruik moeten gaan maken van het bestuur, en in dienstverband aartsen, juristen, psychologen en andere sociaalwetenschappelijke aartsen. Het is reeds thans duidelijk dat, indien de Eigen Productie op gang is, wij niet de administrateur De Priester alleen niet kunnen verstaan. In het kader van de Eigen Productie hebben wij als chemisch-technicus de heer Groenewald.

Besluitend is verder een betere organisatie van onze uitgeverij en boekwerktoep, die op een commerciële basis moet worden gewerkt, waarbij wij niet moeten zeggen: het gaat in de boekhandel al zo slecht. Wij kunnen niet op een dienstverband met uitgeverijen uitgaan en degenen bekorten op dit terrein in te halen. Bij ons werk is het geschreven woord van het allereerste belang.

Als de N.V.S.H. de krachten op commerciële basis exploiteert, dan zal het mogelijk zijn met een andere economie voor ons te laten werken zonder nadelig saldo. Deze economie zal de werkers en het dienstbaarheid werkers. Er is een knoep tussen de producties die de organisatie verstaat in die, welke gelijverd worden. Die knoep, die ook in maatschappelijke organisatie tussen Hen Haas en de rest van het bestuur is te groot. Het lijkt wel in onze organisatie dat hij vacatures in het

Hoofdbestuur er geen tegenpartijen zijn. Dit maakt de organisatie uiterst kwetsbaar en vernieuwing zou alleen mogelijk zijn door algemene afrekening van het H.B. beleid.

Spreker betreurt de kritiek op het H.B. beleid, die is neergelegd in voorstellen en voorstellen. Het H.B. van voorstel 8 dan ook op als beleidsrichtlijn en als zodanig zal het in behandeling komen. Het is verder verontwaardigd dat men de persoonlijke onmacht uit in een streven te komen tot het vormen van commissies, welke spreker een vernieuwing van de aanwezige krachten acht en een gevaar.

Aan de orde komt ook de vraag of wij van de organisatie een huldiging van centra moeten maken of dienen te streven naar uniformiteit en eenheid om met elkaar ten algemene nutte werkzaam te kunnen zijn. Onze statuten en reglementen schrijven duidelijk voor hoe de afdelingen worden gedelegeerd en de mogelijkheid van samenspanning van meerder- en minderheden. Er is een tijd geweest dat de grote afdelingen verreweg de meerderheid der stemmen hadden en gedifferentieerd stemmen was toen praktisch niet mogelijk. Als de groten het eens waren maakte de minderheid geen kans. In dat stadium hebben de grote afdelingen een deel van hun invloed prijs gegeven. Nu kan ook de minderheid aan het woord komen, en is het niet meer nodig voor de kleinere afdelingen grotere invloed te verkrijgen.

Spreker acht het noodzakelijk om overal dingen te blijven voor toekenning van invloed aan de vrouwen. Hierop is reeds meer een beroep gedaan en er zijn reeds afdelingsbesturen waar haar invloed overweegt. Spreker beveelt dit punt nog in de aandacht aan.

Hij doet de afgevaardigden van de werkende leden en de afgevaardigden van de afdeling Antwerpen van harte welkom, benevens de aanwezige correspondenten.

In de heer Bèran lewendert spreker het mees diens beschouwing. Deze heeft de administratie in een zodanige richting gestuurd dat hij eigenlijk alleen zijn handtekening onder de stukken behoeft te zetten. In de nasate toekomst hij het houden van tweerjaarlijkse huishoudelijke congressen en de Eigen Productie zal zijn hulp dubbel nodig zijn.

Ook van de verenigingscommissie kan spreker zeggen dat op het congres niet blijkt in welke belangrijke mate dit college heeft bijgedragen tot de beleidsverrichting ook in adviserend opzicht.

Hij brengt de commissie dank en in het bijzonder de heer Mantel, die afredend is, doch op een andere plaats ongetwijfeld zijn krachten zal geven voor de organisatie. Bedankt verder de congreswerkcommissie, de reglementcommissie en de werkgroep bevolkingsvraagstuk. Verwelkomt de grondzichten van het Hoofdbestuur, o.a. de heer W. Romijn, die leden van het Hoofdbestuur en vooral de werkende leden, die belangstelling tonen en de zaak aan de gang houden en naar hij vertrouwt ook deze zomer.

Spreker mist helaas enkele oude leden o.a. de ondervoorzitter van Hivervrouw, op wiens bevelen het H.B. onlangs vertegenwoordigd was, en van wie bekend was dat hij tot op hoge leeftijd de activiteit in de afdeling met belangstelling volgde, alsmede die in het Gewest en ook de nieuwe wegen kon volgen.

Mis ook de oudvoorzitter van Rotterdam, van wie de redenen van afscheidheid minder tragisch zijn. Neller en spreker zijn gereserveerd, hoe wel zij in de praktijk van het werk vaak zijn geweest. Voorzitter veldt het als een leed dat deze belangrijke figuren te herdenken. Het staat hem verder gelukkig. Maar, Krijger verdroomt aanwezig te zien, hoewel zij nog niet geheel hersteld is. Ditzelfde geldt eveneens voor Mr. de Haan, die altijd een trouw bezorger van onze bijeenkomsten is.

Van Mr. van Steendendam. Miss zegt de voorzitter dat hij haar heeft horen kennen als een verzorgd arts met een functie in de Geneeskundige Raad als secretaris en als vertegenwoordiger van dit college in het Hoofdbestuur. Het verdient spreken

Mevr. v. Spaendonck-Abas te zien vertrekken, boveel de redenen gelukkig verheugend zijn. Hij roept haar een hartelijk vaarwel en een tot ziens toe en vertrouwt dat zij in haar nieuwe omgeving van haar belangstelling in ons werk zal kunnen genieten. Als dooflijk blijk van de waardering van het Hoofdbestuur biedt hij haar een afscheidskaart aan met suggestie deze, gezien het betrekkelijk kleine formaat, te voorzien van de inscriptie: non quantitas sed qualitas.

12. Algemene Mededelingen.

Secretaris doet mede een brief van de Heer Rozenboek te hebben ontvangen, waarin deze mededeelt niet aan de uitnodiging tot bijwoning van het congres gehoor te hebben kunnen geven in verband met familietoenaderigheden. Hij heeft echter met Manel afgesproken dat deze hem op de hoogte zal houden van de wijzigingen om mededeel te worden bij de uitwerking van de reglementswijzigingen te kunnen helpen. Verantwoord van de presentielijst: aanwetz 54 afdelingen.

Voorzitter berispt er aan dat voorstel 8 zal worden behandeld bij het algemeen beheld. Verder is er te verwachten een voorstel tot uitbreiding van het H.B. met twee leden, waarbij het H.B. heeft gedacht aan: Ctrip en Rietveld. Voorlopig zal Teunis in het Dagelijks Bestuur plaats nemen.

13. Benoeming Stembureau.

Als leden van het stembureau worden gekozen: namens het Hoofdbestuur Mevr. Voeseberg; voorts Van Veen uit Amsterdam, Mevr. de Puy uit Rotterdam, Mevr. Teun uit Hilversum en Hamerveld uit Utrecht.

14. Aanwijzing Congresverlag-commissie.

Hiervoor worden aangewezen: Manel, van Gemeren en Neijhof.

15. Informatieve bespreking Jaarverlag 1951.

a. Jaarverlag Secretaris.

Van Schagen (Amsterdam) informeert bij de secretaris naar het aantal abonnee's op de Pers en Documentatiedienst en of dit toe- dan wel afneemt.

Krijger (Groningen): In het verslag van de secretaris heeft de afdeling buiten de opening van de gewesten gaarne enige aanduiding omtrent de activiteit willen zien. Er is verder niet gesproken over de internationale betrekkingen en het internationaal congres. Maakt verder het Hoofdbestuur er op attent dat op pagina 15 van ledencontact No. 20 in de receptiviteit 40 staat afgedrukt in plaats van 46.

Nabrink deelt van Schagen mee, dat het aantal abonnee's op Periódici 310 bedraagt, en dat dit aantal vrij stabiel is. Het zou handzaam prettig zijn geweest een verslag van de verhoudingen van de gewesten op te nemen, doch er zijn niet voldoende gegevens bij het Hoofdbestuur binnenkomen. Misschien lukt dat voor het volgend verslag wel. De gewesten houden het Hoofdbestuur wel op de hoogte, doch er zijn enkele zwakke broeders onder. Momenteel zijn er de volgende gewesten: Noord-Holland Noord, Noord-Holland Zuid, Zuid-Holland, Gelderland, Drenthe, Groningen, Zuid Limburg, Overijssel en Gooi- en Eemland, Amersdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht zijn met hun ruzen gewesten geworden. Over het internationale werk zullen door de Voorzitter nog mededelingen worden gedaan.

Voorzitter deelt mede dat het de bedoeling is bij punt 16 nadere mededelingen over de internationale betrekkingen te doen.

b. Jaarverlag Penningsmeester.

Mevr. Nabrink (Den Haag) vraagt of het de bedoeling is ook in de afdelingen tot een uniforme boekhouding te komen. Zij meent dit uit een jaar passagie van het accountantsverslag te mogen opmaken.

Penningsmeester merkt op dat wij reeds enige jaren bezig zijn tot een uniforme boekhouding te komen. De reden was dat er veel verschillen werden gemaakt. Dit jaar is er reeds een betere staat. Het volgend jaar zal er wellicht een vergelijkbare staat van de afdelingen zijn.

c. Verstandig Ouderschap.

Westerburg (Haarlem) brengt namens de afdeling de hartelijke dank over voor de redigerij, welke zeer is verbeterd.

d. Werkgroep Bevolkingsvraagstuk.

Plus (Amsterdam) informeert of hij het punt bespreking beleid Hoofdbestuur nog gelegenheid zal zijn op deze kwestie terug te komen.

Voorzitter zegt toe dat dit bij het afwezen beleid nog mogelijk is.

De punten 15c. Accountant en f. Kascommissie geven geen aanleiding tot informatie.

16. Bespreking Beleid Hoofdbestuur 1951.

Secretaris geeft een overzicht van de eerste vier maanden van 1952, terwijl de voorzitter het internationale werk voor zijn rekening zal nemen.

Nabrink deelt mede dat in de definitieve beschrijvingsbrief reeds iets over het jaar 1952 is gezegd en toekomstplannen zijn ontworpen. Wij kunnen zeggen dat wij de 70,000 leden dicht zijn genaderd; over een maand of twee zal dit een feit zijn. Wij op een foutje op pagina 3 van ledencontact No. 21, waarbij in het laatste van de groei Dordrecht is opgenomen als No. 6 hetgeen moet zijn Haarlem. Verder is betrekking de situatie van de twee grootste afdelingen nader te presenteren, hetgeen nog niet geheel juist, doch de volgende keer zal spreker nog kritischer zijn.

Kampn. dat in 1946 bij Zwolle behoorde, is thans werkloos een afdeeling afdeling met 7 werkbare leden en 100 leegstaande leden. In Speck hebben wij mogelijkheden gehad, aangezien daar de afdeling om een man draaide, en toen deze wegging, zakte de afdeling in elkaar. Er is nu echter een nieuw bestuur en Speck krijgt opnieuw op de lijst van de afdelingen. Het is in het Hoofdbestuur niet erg slecht om besluit van het laatste congres uit te voeren n.l. het aanmerken van een landelijk manifest. Er zijn wel pogingen in deze richting gedaan, doch die ontwerpen moesten de een na de ander worden teruggevoerd.

Wat de publicaties aangaat ziet het er goed uit. In 1951 zijn twee enige belangrijke publicaties verschenen. Binnen enkele weken kan de studie van Dr. Van Ende Boas. Abortus provocatus in Nederland, tegemoet gezien worden. Zoals bekend heeft Dr. van Ende Boas het manus-cript aangeboden ter gelegenheid van het eerste

kon van het 50.000-ers lid. Het is een omvangrijke doorwerkte studie. Verder kan de verdragen mededeling worden gedaan, dat binnen enkele weken een goedkope uitgave zal verschijnen van het boekje: "Manifest, waar ik verstaan". De prijs zal waarschijnlijk nog lager dan de gewone liggen. Om dit te bereiken was het nodig een grote oplage vast te stellen en het Hoofdbestuur heeft voldoende verzoeken in het congres dat de vertegenwoordigers zullen verbeteren. Voelge vader de aandacht op de studie van Tenzin Khasa en Bourland", zeer geschikt voor de conferentie van het verlag van de 11e. Conferentie (gehouden op 10 December 1959). Verder is in het brief van het Hoofdbestuur de eerste drukproef van een werkje van Dr. Schenk, zenuwvrij, over voorlichting voor ouders. Het verlag van de 12e. Conferentie zal binnen een maand in ons bezit zijn.

Het ligt weer in de bedoeling van het Hoofdbestuur in Juli een studie-weekend in Assendort te houden met geïnteresseerde medewerkers, waarbij wederom een beroep op de afdelingen zal worden gedaan. Het onderwerp zal zijn: huwelijksmiddelen.

Dr. Kijzer zal drie afnemer explicietes opstellen, waarvan één in het Noorden werkzaam zal zijn. Verder bestaat het plan tot een overleg met chefs van grote bedrijven en maatschappijen, welke overleg vergelijkbaar zal zijn met het predikantenoverleg.

Medijbieden zijn er ook. In dit verband drukt spreker de aanwinsten op het hart aan uds, zoals onlangs in een middelgrote afdeling is gebeurd, ontgeret, adverteentie te plaatsen of een manifest uit te geven, alvorens een en ander aan het Hoofdbestuur ter goedkeuring is voorgelegd. Zoals gezegd is dit in een afdeling gebeurd en het heeft de veralgaming 7 600,— gekost.

Met het discussie-orgaan is het niet goed gegaan. Om kader is niet best en dat wordt ook in het discussie-orgaan. De medewerking aan het orgaan is zeer gering geweest. Er zal nu een proef worden genomen door het discussie-orgaan voor drie maanden in handen te geven van de discussiegroepen. De eerste keer zal dit in Assendort gebeuren, waar in de redactie zijn gekozen: Mevr. V. Schagen en de heren P. van der V. Kruys. Als deze nummers goed zijn, dan zal de redactie toch niet in Assendort blijven, doch voor de volgende drie nummers naar Rotterdam gaan. Daarna zal verder worden gezien aan een redactie zal worden gegeven.

Verder is er een klacht. Er wordt nog steeds slecht verspreid op circulaires van het secretariaat en het fiscaal. Om zich te beschermen tegen de mededeling "niet ontvangen" heeft het Hoofdbestuur aan elke circulaire een strook laten maken, waarbij de ontvangst van de circulaire wordt bevestigd. Deze stroken komen nog steeds onvoldoende binnen. Het is noodzakelijk de circulaires te behandelen en de ontvangst te bevestigen.

Voorzitter verteld dat het internationale werk in 1951 is vastgelopen. In 1952 is er een eerste verandering in gekomen. In 1953 is de eerste grote internationale conferentie geweest, waarop vijf ook aanwezig waren, gehouden in Chertingham, waar in 1947 Stockholm aan vooral is gegaan. De aanwezige groepen interesseren zich voor het algemeen belang voor vraagstukken van geboorteregeling en bevolking. Onze delegatie heeft geprobeerd het meest soepel te leggen op het voorlichtingswerk. Er is veel een commissie samengesteld, waaraan Dr. van Kemde Boas en spreker zitting hebben. De opdracht was een nieuwe conferentie voor 1952 voor te bereiden en een aanpak voor de internationale organisatie te ontwerpen. In deze commissie is scherp gesproken en naar bereidens toe te komen aan een eerste voorlichting en opvoeding, en een betere verspreiding van de principes inzake de geboorteregeling. Verder was het de bedoeling de organisatie gebaseerd zou worden op vertegenwoordigers van landelijke organisaties en niet op prominente, die geen landelijke organisatie vertegenwoordigen. Er is veel moeite gedaan voor het houden van de volgende internationale conferentie in een land. Hoe dichter 1952 echter nadere, hoe minder men geneigd was de genoemde punten te aanvaarden. Tweemaal is er een programma aangeboden, doch er is het geweigerd. Geen enkel conferentie-programma mocht als zodanig een zo voorname punt als eerste hervorming bevatten. Het woord "sex" kon geen

genade vinden. De Engelse organisatie is nog niet verder dan geboorteregeling Amerika schepen eerst mee te gaan, doch later bleek dit persoonlijk te zijn. Zweden, dat een eigen productie heeft, wilde de gunst van Engeland en Amerika niet verliezen. De conferentie zal in 1953 in Zweden worden gehouden ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan van de Zweedse organisatie, waarbij onderwerpen als Wereldbevolking en voedselbronnen aan de orde zullen komen. In verband met het een en ander hebben wij ons gedanstierd en zal aan de Internationale Conferentie een andere bestemming worden gegeven.

Het is verder geboden dat de commissievergadering van dit jaar pasaal is gemaakt in het vacante-rijsprogramma van Mrs. Margt. Sangre. Deze heeft het werk gemaakt en geboden. Een conferentie zal worden gehouden in Bombay, alwaar een plaatselijke afdeling is geïnteresseerd tot The Indian Planned Parenthood Organization. Wij hebben telegrafisch geprotesteerd, doch het secretariaat in Londen heeft gezegd dat het verkeer gaat. De publicatie van het News on Population and Birth Control wordt getransmitterd maar ook geheel gereedged door Mrs. Sangre. Welk verzoek mede te werken met Mrs. Sangre en afgevaardigden te sturen naar India. Deze ontwikkeling is geweldig, en hoewel wij in de commissie blijven, hebben wij ons van het werk gedistancieerd. In 1953 zal getracht worden in Stockholm belangrijke te vinden voor onze ideeën. We hebben wel het plan om tot een zelfstandig contact met andere landen te komen.

Het eerste land dat hiervoor in aanmerking komt is Duitsland, hetwelk echter een chaotisch beeld vertoont. Organisatie en publicaties zijn niet altijd representatief, omdat er mensen individueel werkzaam zijn. Met de Duitse huwelijksboek hebben wij contact. Bij een nieuwe rondreisconferentie zal dit punt worden lakkien. Zoals gehoord zijn de feiten inzake het internationaal contact betrouwenswaardig. Het is nu verkeer en vastgelopen en de N.Y.S.H. zal in deze richting zeker niet meegaan. Hopelijk zal in de toekomst contact mogelijk zijn over een voorlichting en opvoeding.

b. Verstandig Ouderschap.

Aangezien de heer Constande op Zondag niet aanwezig kan zijn, krijgt dit punt voortrang.

Hiering (Den Haag) wenst namens de afdeling enige opmerkingen te maken, die niet als critiek bedoeld zijn. In de jaarvergadering zijn twee moties, die het belang van de redactie afkeuren, verspreiden. Een aantal opmerkingen van de minderheid zullen echter naar voren worden gebracht, omdat er misschien dergelijke opmerkingen leen onder meerdere leden der N.Y.S.H. Bovendien heeft de redacteur toegezegd daar zijn mening over te geven. Op het laatste congres heeft de redacteur laten verhillende meningen inzake het bevolkingvraagstuk aan het woord te laten komen. Volgens de minderheid is dit niet gelukkig. In V.O. zijn belangrijke artikelen van deze theoretische bron, zijn opgenomen. In elk nummer zijn artikelen aan te wijzen waarin de overbevolkingstheorie zo niet woordelijk wordt aangehangen, dan te wijzen waarin de overbevolkingstheorie wordt geïnterpreteerd. En de enige beschouwing over dit vraagstuk van de Russische schrijver Ijina is aan het slot door de redacteur onjuist worden gegeven. Hij schijnt n.l. dat de rijkdommen der aarde ontkerend zijn, niets meer over rijkdommen beter leert benutten door technische vindingen, etc. In elk geval is de gelijkstelling van het artikel van Ijina onjuist. Deze heeft bedoeld dat een juiste bekeuring van rijkdommen in een kapitalistische wereld niet mogelijk is, doch de hijs in een maatschappij waar het kapitalisme niet meer bestaat. Het Marxistisch standpunt is hier gewerd en de minderheid zou wel willen weten hoeveel van dergelijke artikelen zijn binnengekomen en niet gepubliceerd. Voorts concludeert deze minderheid eenzijdige belichting inzake Feudalisme en Extremisme.

In de tweede plaats vestigt de afdeling de aandacht op het artikel van Teunis naar aanleiding van de publicaties in de Waagsehal. De artikelen zijn met veel belangstelling gelezen en bevatten goede kwaliteiten, hoewel zij niet het juiste antwoord zijn op de voorgenoemde artikelen. Het artikel van Teunis deunt teroor artikel, terwijl het hier volkomen overbodig was om van zich af te slaan. Het betreft hier een kwestie van uitspraak en een ander antwoord was nodig en mogelijk geweest. Ook het aandacht van het Hoofdbestuur is niet naar voren gebracht. Den Haag doet beredden het voorval les meer aandacht aan de mogelijkheid tot beslechting van de hand voor V.O. te besteden.

Verder heeft beredening voor de wijzen waarop Hieling de opmerkingen naar voren heeft gebracht, doch hij zal het op zijn stellen, indien misverstanden ontstaan door de uitspraak zelf naar voren worden gebracht. Hij geeft de raad de delegatie te vragen te stellen dat dit mogelijk is.

Presid. (Houten) kan alleen lof uitbrengen voor de redacteur en de W.W.W. redakt.

Herweg (Rotterdam), meent dat aan het vraagstuk opvoeding met 26 kolon in 1961 te veel aandacht is besteed. Indien spreker mag ingaan op de inhoud van de nummer van 1962 wijst hij op een curieus gedrukte zin in het Aprilnummer over de arbeidsvoorwaarden, waarin staat: "...de N.V.S.H. is berecht voor een gezond afschrijven horendijk". Voor zover de afsluiting bedoeld is, heeft de N.V.S.H. zich ten opzichte van dit punt meeges op deze wijze uitgesproken.

Van Schagen (Amsterdam) deelt mede dat de afdeling zeer goed over V.O. is te spreken. Merkt op dat door het publiceren van mededelingen omtrent de stichting de mogelijkheid tot colportage is verkleind. Zou daarvoor gaarne een inleidend idee. Wijst er op dat het register van goeder format is dan het hand, waardoor moeilijkheden bij het inhouden ontstaan. Een verslag in ledennummer No. 21 op de pagina's 5 en 6 zou afgeronde gaarne zien aangevuld met een verdeling in kolonmen naar de aard der auteurs: redactoren, ingekomen stukken, vaste medewerkers, en ook van niet-gepubliceerde ingezonden stukken. Wij kunnen dan zien bij welke kritiek V.O. staat.

Conclusie is begrijpelijkerwijze vertoend over de toegeswaide lof en vraag aandachtig bestraf voor de moeilijkheden. Soms heeft spreker het gevoel aan het hoofd van een klein verenhuis te staan, waar weinig kan worden geborgen en veel door de afsluiting wordt gerragd. Hij voelt zich geen auteur, doch weet, daar geen oplossing voor. V.O. moet de mededelingen van de organisatie bevatten, de schets van de leden registreren, gegevens over sociale problemen in binnen- en buitenland opgeven en populair-wetenschappelijke artikelen geven. Gezien de veelheid van artikelen en de beperkingen van publiciteit en redigering wil spreker ingaan op de vraag van de redactie om mededelingen te versimpelen. Het is niet mogelijk om de artikelen, die een goede is van fouten, die nu eenmaal altijd gemaakt moeten worden. Aan Den Haag doet spreker mede dat hij de samenvatting van het artikel in het ledennummer van de schrijver zijn in de afsluiting wordt uitgegaan van de mogelijkheid dat de afdeling de huidige beredening met de afdeling kan worden en kleden, doch dat de belangrijkste politieke en economische moeilijkheden het bestaande programma opgevoerd moeten maken. Naar voren is gelykt dat, indien men internationale verhoudingen en spanningen als de oorzaak van het huidige beredeningstraject erkent, men kan andersziden in oplossen en positieven, die al dan niet geboren dat deze mogelijkheden uit de weg kunnen worden gerragd. Hieruit moet men niet afleiden dat er geen aandacht zou zijn geschonken aan de internationale factoren. De opstellen van (van Huis) meenen dan dat deze mogelijkheden (speciaal politieke) snel op te kunnen zijn, waar begrepen de positieven staan, die mensen dat dit niet mogelijk is.

Zou hij van de afdeling Den Haag heeft een brief geschreven, waarin hij de redacteur van verbandig bericht en beroveri dat deze de politieke argumenten en die van

de klamenrijd geweijerd heeft op te nemen en bewijst heeft verklaren. De aartef en de stijl van de brief was zodaniger aard, dat deze bestis niet in V.O. thuis hoerde. Dat stuk is dan ook bestis geweijerd, aangezien hij plaatsing allerlei controvenen zouden zijn opgevoerd. Bovendien waren de in het ingezonden stuk genoemde feiten zo betwistbaar, dat er allerlei tegenwerpingen moesten kunnen. Er is toen toegezegd dat, indien er artikelen van een ander zouden komen, van marxistische aard, die wel mogelijk zouden zijn, deze geologisch zouden worden. In V.O. van 1961 zijn 6 maal officiële mededelingen opgenomen omtrent de positie van de vrouw in de Sovjet Unie. Daarop kwamen weer reacties van "antifeministische" zijde, met de opmerking dat van deze toestand een geflatteerd beeld werd gegeven en aangevoerd hoe het werkelijk was en hoe teleurstellend.

Spreker is van mening dat het voor het congres ondoenlijk is van deze geschillen kennis te nemen. Bovendien staat een beroep op het Hoofdbestuur altijd open en moet men dit niet opschuiven tot het congres. Over de invokingsstheorie van Romijn kan spreker alleen zeggen, dat een ieder, die het artikel heeft gelezen, zich kan vergewissen van de objectiviteit.

Wat de artikelen van Teunis betreft, is het niet de vraag of men het zelf er mee eens is, maar dat deze een beeld geven van de stromingen in de N.V.S.H. Als men deze artikelen te ernstig vindt, zal men moeten toegeven dat die van De, de Roos dit eveneens waren. Aan Teunis is verzocht enige knusse uitlatingen te verzachten, hetgeen hij goedgewild heeft. Dat de artikelen over opvoeding op de vijfde plaats staan is niet geheel juist. Dit onderwerp is ook ter sprake gekomen bij artikelen over psychologie, huwelijksmoeilijkheden. De opmerking over de beredden van de stichting en het register dient het Hoofdbestuur te beantwoorden.

Een uitvoerig uitbreid te geven over de kolonverdeling lijkt spreker ondoenlijk. Er zijn geen vaste medewerkers, behalve Storm. In huisvering voor vaste kolonmen, die verslaan in de hand werken. Als de weigeringen van ingezonden stukken zouden worden gerdeminiseerd, zou men schrikken. De opmerking over de zinswede "gezond monogaam huwelijk" acht spreker toch juist, indien men de nadruk legt op gezond. Beter ware het geweest indien deze uitdrukking voor zijn persoonlijke verantwoordelijkheid was genomen, aangezien men zich heeft gestoken aan het woord monogaam. Men moet wel elk nummer zien als een compromis, en spreker is blij met het bericht te behouden en op dezelfde wijze voort te gaan.

Nabrink zegt toe dat er meer zal worden vermeld dat de hand en het register verknijpbaar zijn. Het register kan al, door de binder gereouperd worden. Dit is een verrijnen ten kantore geweest. Het ajunt afdrucken van de stichtingsmededelingen is te duur, aangezien dan de porto aanzienlijk wordt verhoogd. Het Hoofdbestuur zal dit nog wel eens opnieuw bekijken.

De beantwoording van de artikelen in de Waagsehal komt geheel voor rekening van Teunis. Ook in het midden van het Hoofdbestuur officieel zou reageren, doch die er de voorkeur aan geven dat het Hoofdbestuur officieel zou reageren, doch over het geheel was men van mening, dat de tijd daarvoor nog niet was gekomen. Dit mag echter niet leiden tot mondelinge uitlatingen van de leden van het Hoofdbestuur. Men moet de artikelen dus niet zien als het standpunt van het Hoofdbestuur. Is er van overtuigd dat de tijd zal komen waarop het Hoofdbestuur even afboder zijn standpunt zal veranderen.

Hoerweg (Rotterdam) is nog niet geheel tevreden met het antwoord over een "gezond monogaam huwelijk". Er is niet ingegaan op de woorden: de N.V.S.H. is "etc." aangezien de N.V.S.H. nog geen mening heeft gevormd. Verder is er geen antwoord op de vraag over het colporteren geven.

Nabrink deelt mede dat deze mededelingen van de Stichting voor lezwaur vormen voor de colportage.

Haag (Den Haag) legt zich niet op de woorden van Constande. Inzake de openstelling van Soem wil afgerandigd er op wijzen dat het in de afdeling niet aan nederlands gesessende verantwoordelijkheid is, dat van de man, die door de nederlandsche commissie voor de delegatie is geselecteerd, artikelen over de N.V.S.H. in De Vrijheid verspreiden. De meerderheid is het diermede niet eens en daarom is hij geen afgerandigd geworden.

Van Schagen (Amsterdam) is van mening, dat indien het opnemen van richtingsaandelingen de colportage beïnvloedt, de daarin daar niet tegen opweert. Zag het gans een verdeling van de behandelde stof, zoals door hem aangegeven. Het is hem niet duidelijk waarom de door hem gevraagde verdeling moeilijker zou zijn dan de verdeling die thans is aangegeven.

Constande wijst er op dat in het artikel over het monogame huwelijk is opgewerkt het verdrag van 1923 en dat hij de grondbeginselen zwaarder heeft voor zijn rekening had kunnen nemen.

Amsterdam ontwaagt een toezegging inzake de kadomverdeling.

Verzitter zegt dat het werk van de redacteur iudiciald veel op een ceteris lijkt, waarbij een dat stellen een gelijk huwelijk heeft opgelopen, dat niet te repareren valt. Dit gaat met de gevraagde zin ook niet en daarom is er ook niet meer op terug te komen.

Speker is het niet duidelijk waarom Jan Haag niet een wel geschikte minderheidsafgevaardigde heeft kunnen vinden.

16e. Algemeen Beleid.

Verzitter wijst er op dat het beleid van het Hoofdbestuur over 1952 tot en met dit congres in de besprekingen kan worden besproken, indien dit nodig is. Het Hoofdbestuur doet het voorstel no. 8 als een aanval op het gevorderde beleid en brengt de nu aan de orde, doch geheel apart. In 1948 is het besluit genomen om tot de bevestiging van te komen, die ten dienste van en ten dele niet geslaagd zijn. Niet geslaagd zijn wij er in om de Huwelijkswet te maken voor dat deel der jeugd, dat wij thans voor het succes in samenwerking hebben te komen. Op die groep hebben wij geen wet, doch er hebben zich bevoorrechtte groepen gevormd, waarbij komt dat de koning jaar breedte vrij hoog zijn. Na afloop van elke huwelijksaankomst heeft er steeds een discussie plaats gevonden, waarbij afdelingen en Hoofdbestuur vertegenwoordigd waren. In Amsterdam heeft ook een reünie van oudleerlingen plaats gevonden, waar over de mogelijkheden en mogelijkheden is gesproken.

Het laatste discussieoverleg is ernstiger geweest dan in de voorgaande jaren, waarbij de Huwelijksaankomst hoewel op zo half veel een succes, toch niet beantwoordt aan het beoogde doel: het voortzetten van de minder geschoolde. Besprekingen zijn af en toe voortgezet, hoewel met enige technische wijzigingen.

Ma lang doet het voorstel van Amsterdam en Utrecht, betrekkelijk tot zich trekt alle leden van het Hoofdbestuur gebleven bezwaren, en voert op de opbouwende kritiek ook het voorstel van Utrecht. Men wil nu de Huwelijksaankomst uit handen van het Hoofdbestuur nemen en overdragen aan een commissie. Deze copie van de zelfkritiek van het Hoofdbestuur is niet erg goed en een bespreking van het Hoofdbestuurbeleid en het gevorderde beleid. Het Hoofdbestuur is van mening dat door de afdelingen verantwoordelijk zijn op de juiste plaats naar voren te brengen en wijst dan ook op het voorstel van Amsterdam.

Konink (Amsterdam) is verheugd over de kritiek te vernemen, aangezien deze kritiek in het jaarverslag van de secretaris valt. De kritiek per lectuur bezien op 1951 en de afdeling Amsterdam heeft zich afgevaardigd, hoewel overtuigd van

het met der huwelijksaankomst, of de resultaten de kosten wel rechtvaardigen. Afgevaardigde wijst op de mogelijkheid om een cursus vol te krijgen. Van afdelingen door curaten blijkt niets, en het doel: de grote massa van jeugdige mensen voor te bereiden voor het huwelijk, is niet bereikt. De methode is momenteel de grondslagen te behandelen van een aantal wetenschappelijke vakken, die met het huwelijk te maken hebben en daarin dient de cursus te halen, hetgeen voor zijn persoonlijk te behandelen van belang is. Deze opgave is voor velen te zwaar. Er is geen bewaarder van de stof zo te behandelen, indien men maar komt tot een aanpak van de stof op de persoonlijke belevings. Juiser lijkt afgevaardigde een onderzoeksmethode in te voeren, die uitgaat van de problemen en mogelijkheden, waar mensen in hun huwelijk mee te maken krijgen, zoals bijvoorbeeld de toepassing van de psychologie, i.p.v. de wetenschap psychologie. Dat de enquête niet de door de afdeling gevormde belevingen naar voren brengt, spruit voort uit het feit dat de cursisten wel waardering hebben voor de op zich zelf wel interessante lezingen. Een lezing over een ander interessant onderwerp zou waarschijnlijk hetzelfde onthaal hebben gekregen. Er wordt het congres niet een uitspraak gevraagd over een wijziging van de Huwelijksaankomst, doch alleen verzocht ons voorstel te stemmen.

Giep (Utrecht) is verrast door de promotie, die het voorstel heeft ondergaan en meent dat het Hoofdbestuur dit te hoog heeft opgenomen. Elk voorstel houdt een latentie of openlijke kritiek in. Op zichzelf wordt het gehele beleid niet afgekeurd, en daarom is een voorstel ingediend. Bovendien verantwoordigt de zelfkritiek van het Hoofdbestuur dit voorstel. Utrecht onderschrijft volkomen hetgeen Amsterdam naar voren heeft gebracht. De mening van een der docenten, uit de gemeenschappelijke raad bijvoorbeeld, zou ook nuttig zijn. De huwelijksaankomst is te weinig ingesleed op de praktijk van het dagelijkse leven. De nadruk wordt teveel gelegd op de wetenschappelijke en medisch-sociale basis. Dit verwaakt ontzegenzeggelijk het welzijn. De mensen verwachten een praktische handreiking en een houvast voor hun huwelijk. In Utrecht werd door de curaten de klacht geuit dat er te weinig aandacht is besteed aan de techniek van het huwelijk en teveel aan anatomie en physiologie. De curaten is toen geweest op de enquête van het Hoofdbestuur. Het Hoofdbestuur heeft toen gemerkt op te moeten merken dat Utrecht een en ander gemerkt werd zou hebben, waar volgens afgevaardigde, geen sprake van is. Het is de moeite waard aandacht te wijden aan de enquête van Utrecht. De propaganda voor de huwelijksaankomst spreekt ook niet aan bij de minder ontwikkelde volkslagen. Utrecht nocht Amsterdam hebben het plan van dit vraagstuk een presentatie te maken. Niet het beleid de afdelingen het voorstel in te trekken, na garantie van het Hoofdbestuur dat aan een wijziging in onze richting wordt gewerkt.

Huurweg (Rotterdam) is niet verbaasd dat het voorstel van Amsterdam en Utrecht door het H.B. bij het beleid is gevraagd, aangezien Rotterdam het voorstel ook heeft gevraagd als een scherpe kritiek op het Hoofdbestuur. Wij weten dat niet een ieder tevreden is over de huwelijksaankomst, maar een ieder, die nadenkt, kan begrijpen dat het H.B. hiervoor onmogelijk in een paar jaar een vaste vorm kan vinden. Toen Rotterdam dan ook van Amsterdam het verzoek kreeg in deze commissie zitting te nemen, heeft de afdeling dit afgewezen, aangezien men van mening was dat dit een zaak van het H.B. betrof. Natuurlijk is de afdeling bereid ieder streven tot verbetering te steunen en in de belangstelling van het H.B. aan te bevelen. Wat de financiële kant betreft, moeten afgevaardigde dat een bedrag van rond f. 3000,- gelden in het licht van de andere bedrijven niet de moeite waard is daar enige nadruk op te leggen. Het is toch loevend en belangrijk deel van ons werk. Verder kan men overal opmerken dat pogingen om de grote massa te bereiken, schijnbaar hebben, en het gaat niet aan dit te wijzen aan een niet aantrekkelijke vorm of dit het H.B. onvoldoende duiden.

Damhorst (Den Haag) had niet de gedachte over dit punt te spreken, doch hij bij het beleid H.B. voorstel 8 ter sprake komt, sluit hij zich aan bij Huurweg. Men

ook dat het H.B. deze kritiek moet afwijzen. Het instituut huwelijksschool is zeer moeilijk en het H.B. bezocht er voldoende aandacht aan, zodat het overbodig is er een commissie voor in te stellen. Spreker heeft zelf een huwelijksschool bijgewoond en is zich de moeilijkheden zeer bewust en overtuigd dat er wijzigingen nodig zijn. Dit dient echter te geschieden bij het docentoverleg, waar de afdelingen voldoende gelegenheid hebben zich uit te spreken.

Dr. Kijzer zegt dat de Geneeskundige Raad hem ten aanzien van dit punt van de agenda een blanket mandaat heeft gegeven. In dit college is men er van overtuigd dat het noodzakelijk is de huwelijksscholen aan een ernstig onderzoek te onderwerpen en het H.B. wordt competent genoeg geacht om deze zaak te onderzoeken en tot een goed einde te brengen. Spreker werkt zelf aan de huwelijksscholen mede en zou niet graag ontkenen dat het noodzakelijk zou zijn de leersituatie te herzien. Er zijn zoveel vragen van algemene aard en principiële belang, waarvan het H.B. wel aandacht kan geven, dat het niet doeltreffend is daarvoor uit het congres een commissie te benoemen. In het docentoverleg zijn wel beswaren naar voren gebracht, doch is daarvan nog een jaar door te gaan. Spreker berispt zich, dat er geen enkel aanvaardbaar voorstel aanwezig was. Alle aanwijzingen hebben blijf gegeven dat het vraagstuk niet gemakkelijk was en voor indertijdse veranderingen vatbaar. De medici als mederokers van de huwelijksscholen zijn er van overtuigd dat een commissie in geen geval meer met hen afwerpen. Het verzoek is dan ook overbodig, omdat het H.B. weet, wat nodig is. Het preadvies van de Geneeskundige Raad luidt dan ook afwijzend.

Nabronk zal de beschouwingen nannens het H.B. laten voorafgaan door enkele opmerkingen en kritiek over de mederwerking. Men moet niet de indruk krijgen dat het H.B. bang is voor kritiek of niet kan hebben dat men er anders over denkt. In congresen doet men de ervaring op dat het beleid van het H.B. in een plechtige stemming wordt goedgekeurd, terwijl wij weten, dat er toch ondanks de goedkeuring iets blijft hangen. Spreker is zelf wel eens in een dergelijk geval ingesproken om kritiek naar voren te brengen. Ook hier zijn de meningverschillen niet groot, maar het is nodig dat men de betekenis van goedkeuring van het beleid goed ziet. Indien dit voorstel alleen bij de voorstellen zou worden behandeld, zou het achter het beleid aansluiten. Bovendien ligt deze materie niet aan de grens van ons werk, doch het is een vrijal onderdeel van onze taakopdracht. Het is moeilijk het congres de duidelijkheid te maken, waarop dit wonderlijke huwelijk tussen de afdelingen Amsterdam en Utrecht is ontstaan. Uit het ledenschrift hebben de aanwezigen daarover niet voldoende inzicht kunnen krijgen. Daar is de vraag of het doel, hetwelk Van 't Krings beoogt, ook dat van het H.B. is. De huwelijksscholen zijn opgezet met het doel de meesamen enige scholing te geven en inzicht in eigen wesen, waardoor zij beter in staat zijn de partner te begrijpen om daardoor samen moeilijkheden te voorkomen of op te lossen. De N.V.S.H. als zodanig tracht een kleine bijdrage te leveren ter voorkoming van huwelijksleed en richt zich niet tot een speciaal deel van het volk. Bij de huwelijksschool is dit anders. Wij zijn begonnen ons door middel van een algemene dagbedructie te richten tot alle lagen van de bevolking. Er zijn lagen die reeds leven en luisteren en lagen die dit nalaten en juist deze hebben onze eeraan in de eerste plaats nodig. Op de eerste persoonsformule is gezegd dat het gaat om de jongeren uit ons volk. Er is toen tegengevoerd dat ook bij de anderen veel behoefte bestaat. Wij hebben toen gezantwoord dat wij daarvan nog niet toe zijn. Er is dan ook nagestaan dat er niet teveel oorden op de huwelijksscholen kwamen, aangezien de problemen bij hen anders ligt, en zij de jongeren te veel zouden kwantelen. Dit vraagstuk hebben wij niet altijd in de hand. In Den Haag is het een keer voorgelaten dat een dame uit de ingetroone N.M.B. de cursus volgde die ons dwang tot gesprekken over onderwerpen, die in ver verwijderd verband met de huwelijksschool stonden. Wij zijn nu echter reeds zo ver dat wij die gesprekken dreven af te wijden. De gemiddelde leeftijd van de cursisten ligt nog steeds vrij laag. Het huwelijksschoolwerk door het H.B. heeft niet altijd de grootste medewerking van de afdelingen. Men voelt het vaak als een ingrijpen in de activiteit door

de centrale leiding. Verhal holt men naar de mening over dat men de algemene propaganda wel zelf kan voeren en ziet het als een stokpaardje dat het H.B. berijdt en dat de afdelingen moeten steunen. Er zijn ook afdelingsbestuur die er niet veel energie achter gaan staan, waarbij het afdelingsbestuur dan niet altijd uitmunt in kennis.

Met het houden van enquetes zijn wij vrij laat geweest. Daar komt nog bij dat enquetes niet zo eenvoudig is, en zich bijna heeft ontwikkeld tot een speciale wetenschap. Men kan n.l. de mensen door speciale vragen bijna alles laten zeggen wat men wil, en in verband hiertoe zijn de formulieren dan ook zorgvuldig opgezet. In Rotterdam zijn van de acht cursussen er vijf geïntegreerd. Over de zevente cursus zijn de gegevens bij de voormalige voorzitter van de afdeling, die buitenlands verblijf. In Amsterdam en Den Haag zijn er vier, in Utrecht twee geïntegreerd. Het is ondenkbaar deze grote reeksen kleine cijfers te onthouden en deze zullen daarom achterwege blijven.

Wij willen geen grote klassen hebben, waardoor de kosten vanzelfsprekend hoger worden. Het aantal mag zeker geen 80 zijn, doch begon met 30. Later hebben de docenten toegestemd in 40 als uiterste grens, aangezien anders persoonlijk contact onmogelijk is. Er zijn elf cursussen gehouden met 336 leerlingen. Als wij ze stuk voor stuk nagaan, zien wij het verloop dat Amsterdam bedoelt. In Amsterdam had de vierde cursus 36, de vijfde (tot onze spijt) 51, de zesde (tot onze herte beschuld) 51 en de zevende 31 leerlingen. Het is echter moeilijk op te roepen tegen de vriendelijkheid van het bestuur van Amsterdam. In Rotterdam was het anders: vierde 28, vijfde 44, zesde 32, zevende 25 en achtste 32 leerlingen. Totaalserende zijn er in Amsterdam 147, Rotterdam 112, Den Haag 77 leerlingen geweest, waarvan 161 mannen en 165 vrouwen. De gemiddelde leeftijd van de vrouwelijke leerlingen was praktisch gelijk: 24 jaar. Bij de mannen waren de oudsten in Den Haag, gem. leeftijd 29, de jongsten in Amsterdam: 25, terwijl de gemiddelde leeftijd in Rotterdam 26 was. Een verdeling naar geloof of levensovertuiging gaf als resultaat dat 115 protestanten, 25 wensden te zijn (hiertij inbegrepen remonstrants, hervormd etc.) 13 Rooms Katholiek, terwijl 200 zonder godsdienst waren.

Interessant is ook te bekijken welke onderwijze is genomen. Hierbij blijkt dat L.O. onderwijze zonder meer steeds minder gaat betekenen. Nu moet men niet zeggen dat wij de lagere delen niet bereiken. Het betekent wel dat de algemene volksovertuiging naar een hoger plan gaat, 65 leerlingen lieten hun L.O. met vakonderwijs te hebben aangepuld, 11 hadden hoger onderwijs genomen, terwijl er 213 met M.O. waren. Als men aan cursussen vraagt waarom zij aan de huwelijksschool deelnemen verneemt men meestal dat zij dit doen: om een gelukkig huwelijk te sluiten, om meer te weten of omdat zij niet voorgelicht zijn. Bij de vraag of de huwelijksschool aan het door hen gestelde doel beantwoordt kwamen de volgende gegevens: ja 217, neen 5 en ten dele 69. Als wij het getal 69 nauwkeurig bekijken blijkt dit cijfer te corresponderen met de vraag welke onderwerpen de cursisten gaarne uitvoeriger behandeld hadden willen gezien. Over het algemeen zijn de resultaten niet slecht, niet onder de maat of te hoog, doch men vindt het niet genoeg. Men moet niet vergeten dat 20 lessen of 10 avonden door 3 leraren moeten worden behandeld. Voor de grondbegrippen en psychische vakken is er een medieur, voor de sociologie een jurist en voor de psychologie vakken een psycholoog. De uitbreidsels van de lessen zijn door de leraren gemaakt en deze syllabi zijn reeds 5 maal veranderd. Het is nu niet gewild gemerkt en het docentoverleg dient om verbeteringen aan te brengen en te bespreken, terwijl het H.B. daartoe steeds bereid is.

Het H.B. is zeker leerd kritiek te aanvaard en het jaarverslag heeft de zelfkritiek inderdaad niet weergegeven. De omwerking dat er grote berispingen meer moet zijn is door Hoosweg reeds op de juiste wijze ontzwaard. Al is dat zo, dan moeten wij wel nagaan of dit een voldoende belang is, gezien de belangrijke rol van het werk. Als spreker de delegaties van Amsterdam en Rotterdam overziet dan blijkt wel duidelijk dat de huwelijksscholen hebben bijgedragen tot verrijking en ver-

grotte en magen wij gewet iets afbreken voor de gelovende algemene kadervorming. De dankbaarheid van de cursisten speelt eveneens een rol. Meermaals hebben deze genodigd van hun dankbaarheid en erkend dat een geheel nieuwe wereld voor hen is opengestaan en hun geschiedkundig is verbroed. Het H.B. heeft hilairelief gevoeld bij de afsluiting in de beschikking van het voorstel, waarin wordt gezegd: "Een belangrijke oorzaak hiervan is naar onze mening de huidige 'wonderwielvorm', t.w. half-wetenschappelijke stof, behandeld in een reeks lezingen, die dus veel weg hebben van natuurwetenschappelijke colleges." Z.I. is het bijna rijkdom. Voor een wetenschappelijk niveau staan de documenten voort. Wij kunnen slechts uitgaan van hetgeen wij willen bereiken: passende kennis en inzicht, en ons niet bezemen op uitlopende moeilijkheden, waarbij men toch niet tot een individuele behandeling kan komen. Wij zijn het er wel over eens dat er een diepgaand docerementering moet komen. Uit het voorstel blijkt de twijfel of allen wel competent zouden zijn. Dat men dit dan wel als commissie zou zien is het H.B. niet duidelijk. Aan Grijp deelt spreker mede dat het H.B. deze kwestie niet te hoog, doch wel ernstig heeft genomen. De critiek wordt gaarne overgenomen, doch teruggevoerd wordt het versprekt tot iets te komen dat onmiddellijk is toe te passen. Dit is onmogelijk. Uit de door Utrecht gehouden enquête is volgens spreker iets meerwaardig gevold. Met vragen stellen kan men veel bereiken en de antwoorden behandelen. Bij de volksstelling heeft men zich van humanistische zijde ernstig geweest tegen de formulering van de vraag omtrent de godsdienst, omdat het bijna niet mogelijk was goddeloos te zijn. Met een formulier is veel te doen. Dat er bij de enquête van Utrecht van de 27 antwoorden 14 waren die een uitvoerige toelichting van het huwelijk wensken kan niet teoorling genoemd worden. Hierop is in het verleden uitgezonden, zij het onbevoor. Op de een of andere manier is deze lacune of vermornde lacune naar voren gebracht. In Utrecht is overvragen gebruik te maken van groepsbespreking. Dit is echter uitermate koelbaar, terwijl men te weinig personen op een moment bereikt.

Spreker is dankbaar voor de aanvullingen van Hoorwer, Dannenburg en Dr. Kijzer. Het H.B. is bereid de hele situatie te herzien, doch verziet zich tegen de idee dat het H.B., de docenten, de afdelingen niet competent genoeg zouden zijn.

In reply doet Van 't Kruijs namens de Amsterdamse delegatie mede dat het geen hobby is om per se een commissie in te stellen. Het ging er om nog een de nadruk op de huwelijkscholen te leggen. Het is prettig, in tegenstelling tot het jaarverslag te vernemen, dat het H.B. goed kritiek heeft. Ook Dr. Kijzer heeft gevraagd om de noodzakelijkheid van een grondige herziening.

Naar aanleiding van de opmerking dat de kansen er niet zo op aan komen, wijst afgevaardigde erop, dat dit wel zo is, indien de uitgeverij gelden niet goed besteedt zijn. Dat de huwelijkscholen meegewerkt hebben aan de kadervorming is wel mogelijk, hoewel dit voor Amsterdam meerkant op vier werkende leden. Bovendien is de huwelijkschool niet bedoeld als kadervorming. De zinnende van universitaire colleges is misschien niet geheel juist. Aan de competentie van de diverse colleges is niet getwijfeld. Verondersteld wordt dat de toezichting van het H.B. om een en ander uitvoerig te behandelen, zal plaats vinden op het documentoverleg, betrekkelijk in verband met de vacaties zo spoedig mogelijk gehouden dient te worden.

Grijp (Utrecht) sluit zich aan bij Amsterdam. De secretaris heeft wel gezegd dat het L.O. meer moet begint te verdwijnen, doch het merendeel ontvaardt toch alleen maar L.O. aangereid met een vakopleiding. Wij hebben bedoeld dat de huwelijkscholen niet te intellectueel moet zijn. Wellicht kunnen didactische geschiedboeken van advies dienen. In Utrecht is er geen sprake van dat het Bestuur door het bestaande van huwelijkscholen een innervrijing van het H.B. in de afdelingen heeft gezien. Het is in het geheel niet de bedoeling geweest met de genoemde enquête vragen uit te lokken of suggesties te geven. Utrecht wil invanden geen groepsbespreking innemen zoals Naburik die bedoeld, doch verast de brede lagen te bereiken.

Voorzitter sluit dit onderwerp af door op te merken dat aan Amsterdam de zelf-critiek van het H.B. is uitgegaan op het viermaal gehouden documentoverleg en dat van de aanwijzingen van de anti-intellectualistische richting nota is genomen.

16c. Financieel beleid.

Meer Naburik-de Boer (Den Haag) deelt mede dat de afdeling geen wettelijke critiek heeft, doch het jammer vindt dat van de vooropgezanda uitgezonden gelden slechts 1/3 is verbruikt. Had gaarne gezien dat het saldo was gebruikt voor propaganda in de provincie.

Slot (Nijmegen) heeft bemerkt dat voor het rekeningsrapport, hetwelk door het H.B. centraal is ingezonden f 4.75 per pak is betaald, terwijl het nu aangehouden is voor f 3.45 en hij sframe van 100 pak f 2.95 per pak. Zou hierover gaarne worden ingesproken.

Erals (Zaandam) heeft bemerkt dat wel de salarissen zijn verhoogd, doch dat de pensioenen daar geen gelijke tred mede hebben gehouden.

Smis (Amsterdam) vraagt of de abonnees op het discussieprogramma nog worden schadeloos gesteld in verband met het verschijnen van slechts enkele nummers. Worden zij hierin tegemoet gekomen? Verder blijven de bestuurskosten ongeveer f 2200 meer te bedragen dan bevroet is, terwijl voor het wetenschappelijk werk f 4400,- was uitgezonden, terwijl ongeveer f 1300,- is verbruikt. Waarom is deze post zo hoog begroot?

Kreuger heeft gemerkt dat het geven van uitgebride specificaties veel vragen voortkent. De opmerking dat niet al het daarvoor uitgezonden geld voor propaganda is besteed lijkt oppervlakkig wel juist. De propaganda dient echter door de afdelingen te geschieden, de daarvoor een belangrijk deel van de contributie krijgen. Het H.B. doet echter wel wat. In 1951 is f 2000,- aan advertentie uitgezonden, die in 1950 reeds gepland waren. Het betrof hier dus een overboekingspost. Aan de huwelijkscholen is bijvoorbeeld weer f 100,- meer uitgezonden. Het prestatieoverleg, hetwelk f 450,- heeft gekost, is toch ook propaganda, terwijl ook in andere rekeningen compensatie is te vinden.

Bij de bestuurskosten moet men niet vergeten dat door verandering van een Utrechtse bestuurder, die een eigen vervoermiddel had, door één uit Den Haag de reiskosten aanzienlijk zijn verhoogd. In het afgelopen jaar zijn grote objecten in behandeling gekomen, die veel besprekingen nodig maakten. Bovendien moeten de H.B.-leden de werkelijke kosten declareren, aangezien zij deze niet zelf kunnen dragen. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit vier man, die een of tweemaal per werk vergaderen.

Het rezenetwerk, hetwelk ressorteert onder wetenschappelijk werk, heeft men in 1951 moeten laten lopen door het ontbreken van een eigen pand. (Dankzij alles heeft de vereniging een voorbeeldig saldo van f 100,- opgeleverd. De kosten per dit zijn dalende. Zonder V.O. bedroegen deze in 1950 f 0.57 en in 1951 f 0.50). Alles uitgegven waren de kosten in 1949 f 0.79, 1950 f 1.08 en in 1951 f 1.04. Indien, zoals wij verwachtten, de groei wordt opgevangen, dan zullen deze kosten nog wel lager komen. Toen er deugds stencilappier nodig was heeft het H.B. een goedkope partij kunnen kopen. Bij de beoordeling van de prijzen dient men tevens aandacht te schenken aan de kwaliteit. De laatste maanden zijn de prijzen sterk gedaald. Aanzien het discussie-organen niet regelmatig is verschenen zal het abonnementsgeld daarop tot 12 nummers verschromen zijn.

Slot (Nijmegen) bevestert dat de kwaliteit hetzelfde was. Zou gaarne vernemen of de lering tegen koeprijs is evenredig.

Deventer heeft zelfs tegen f.4,15 kunnen kopen en voor een betere kwaliteit.

Kreuger vindt de aankoop van stencilpapier een lastige kwestie. Het is in het geheel niet de bedoeling geweest om vast op het stencilpapier te maken. Er is geleerd tegen kostenprijs verhoogd met verzandkosten. Wij zijn geen grootinkopers. Het was beter geweest als de betreffende afdeling direct had geworven.

10a. Algemeen Beleid.

Gijs (Utrecht) vraagt waarom het H.B. de voorstellen vervalt onder No. 2 niet op het congres van 1951 heeft gebracht. Heeft het H.B. dit verzuimd of is dit uit tactische overwegingen gedaan? Utrecht is ongerust over de gang van zaken betreffende de koninklijke goedkeuring. Hoewel het een beleidskwestie van 1951 betreft komt de afdeling hiertop terug. Aannams van dit voorstel zou betekenen dat het overgrote deel van de minderjarigen tussen 18—20 jaar voor ons verloren gaat. Wij kunnen hier vier groepen onderscheiden. 1e de reactie-naïve groep, die onze leidingen niet aanvaardt; een tweede groep, die een tendens in onze richting vertoont; een derde groep, die onze beginsten wel aanvaard heeft, doch deze nog niet in de opvoeding tot uitdrukking brengt. Deze drie groepen zullen zeker niet op de voorstelling van hun ouders kunnen rekenen. Blijft over een vierde groep, die wel bij ons komt, doch de kleinste is. Wij zullen het grootste deel van de adopsenten niet meer opvangen. Wetartikelen zijn meestal gebaseerd op de bedoeling en bepaalde groepen te beschermen en worden vaak gebaseerd op de bedoeling en die niet welgevallig zijn, uit te schakelen. Straks worden wij misschien uitgenodigd om ter wille van de koninklijke goedkeuring slechts gehandeld als leden van onze vereniging te accepteren. De basis, waarop wij werken wordt op deze wijze vernield en open en terugkeren tot de N.M.B. politiek. Is de prijs van de koninklijke goedkeuring — het prijsgen van een groot deel van de jeugd — niet te hoog? De afdeling weet dat er moeilijk op terug kan worden gekomen, en zal de pogingen voor de Koninklijke Goedkeuring dan ook niet doorknusen. We dienen wel te overwegen of de prijs niet te hoog is, en of er niet meer concessies moeten worden gedaan.

Voorzitter: Het komt mij juist voor inderdaad voorstel 2 ook bij het algemeen organisatiebeleid te bespreken, zoals Utrecht reeds deed; men kan zich in verband daarmee alomg voor de eerste sprekeromde opgeven.

Proosdij (Haarlem) zegt dat de afdeling het op prijs zou stellen indien de voorstellen van een praecuraten waren voorzien. Hier staan wel nadelen tegenover, maar de consequenties zouden dan beter door vele afdelingen te overzien zijn. Het voorstel 2 is natuurlijk nakanten en de afdeling zal er geen volum van wantrouwen over uitspreken. Onderschrift gedeeltelijk de door Utrecht naar voren gebrachte bezwaren inzake de minderjarigen, maar wij kunnen het toch met de nodige soepelheid toepassen. Voor het beleid kan de afdeling zijn waardering uitspreken.

Voorzitter zou het zeer op prijs stellen indien men ten opzichte van voorstel 2 niet in herhaling zou willen treden.

C. Oskan (Den Haag) wil enige opmerkingen maken over het discussie-organen en de discussiegroepen. Vertrouw dat het H.B. dit niet zal opvatten als spijt dat de redactie van het orgaan niet in Den Haag is terecht gekomen. De groep in Den Haag bestaat slechts kort. In no. 4 van het discussie-organen uit de redacteur critiek op het peil door de afdeling meent dat de oorzaken ook liggen bij de redacteur, wiens taak niet door het H.B. is omschreven. In de praktijk is er voor de groepen geen enkele binding van leden. Aan het ontbreken van materiaal, schilling van de discussieleden wordt dan te gemoeit gekomen door een voorstel van het H.B. inzake de kaderontwikkeling. Welk standpunt neemt het H.B. in ten opzichte van het aanpak en welke

taak krijgt de Amsterdamse groep, die met de redactie van het discussie-organen is belast. Uit de mededelingen in het verslag over de werkgroep voor het bevolkingsvraagstuk krijgt de afdeling wel de indruk dat er hard is gewerkt en het inderdaad heeft daar ook waardering voor. De secretaris van de werkgroep heeft gewezen op de moortijdstippen, die er zijn. Het valt aan dat de werkgroep aan het H.B. voorstel de opdracht van de werkgroep te beperken. Wijst vervolgens namens de minderheid op een passage inzake violatie van blanke vrouwen door negers in het congresverslag van 1951, die het besprokene niet juist zou hebben weergegeven.

Er zou hier geen sprake zijn van een vergissing doch van een bewuste verdraaiing. Aan de secretaris doet de afgevaardigde de suggestie in verband met de uitzave van „Mammie, waar kom ik vandaan“ aan de onderverzamelingen en presentie-emplaar te zenden met een begeleidend schrijven van het H.B. Inzake het internationaal contact heeft een lid van de minderheid in de afdeling gesproken, doch, aangezien deze enkele dingen heeft verteld, die afgevaardigde zelf niet kon maken, zal het bij de rondvraag zelf het woord vragen. Heeft lering getroffen uit de woorden van de voorzitter over de eenzijdige samenstelling van de delegatie. De minderheid was het ook niet eens met de behandeling van het bevolkingsvraagstuk. Verder gaat de afdeling akkoord met het beleid en spreekt er dank voor uit.

Dorcken (Leliden) meent dat, aangezien de voorstellen 2 en 8 zijn gemaakt tot beleidskwesties, dit eveneens moet getrouwen met de voorstellen 6 en 7. De critiek over het beleid bevat ook critiek over de kaderconferenties en de studiefrenties. De critiek houdt tevens verband met de ideeën, die de voorzitter in zijn openingrede omtrent de ontwikkeling van de organisatie naar voren heeft gebracht.

Er is een verschil tussen het H.B. en een aantal afdelingen en werkende leden ten aanzien van het dilettantisme en het utopisme. Dit werkt door op de kaderconferenties. Deze kaderconferenties zijn niet zonder meer te volgen, zonder voorafgaande elementaire scholing. De voorzitter is zelf voorstander van differentiatie ook in het geval van kaderconferenties. In Leliden zijn velen kopschuw geworden aangezien de stof, die op de kaderconferenties wordt behandeld, niet aansluit bij hun scholing. De onderwerpen zijn volgens afgevaardigde te veel afgestemd op literaire-philosophische interesse. Er zijn wel andere onderwerpen die eerst aan de hand moeten komen. Sluit zich volkomen aan bij voorstel 6 van de afdeling Utrecht.

Onze studiefrenties hebben weinig te maken met actieve studie en er dient meer ruimte te zijn voor discussie. In conversaties dient een niet te beknopte uitbreiding van het besprokene te worden gegeven met bronvermelding. Men weet dan iets meer van hetzamen waar het over zal gaan. Na een vrij lange moortijde voordracht is de discussie meestal niet groot en niet op hoge peil. Bovendien worden dergelijke onderwerpen slechts eenmaal behandeld. Dit is een zeer eenzijdige manier van studeren. Ook wat betreft de discussie-groepen zou het wenselijk zijn indien het H.B. of leden van de Gemeenschappelijke Raad de leiders van de discussie-groepen afscherpen en kennis bijbrengen. Het is natuurlijk onbehoorlijk om deze scholing centraal te geven. Leraar is het alleen mogelijk indien wij over voldoende docenten beschikken.

De openingrede van de voorzitter heeft volgens afgevaardigde enige verwondering en verwel genekt. Is van mening dat het pionierskarakter nog niet voorbij is. Ons percentage ten opzichte van de Nederlandse bevolking is te gering om van een volksoverwinning te spreken. De interpretatie van statuten en reglementen leidt tot meningsverschillen tussen het H.B. en de afdelingen. Er is altijd wel gebrekkigheid tot contact bij een rustiger gezamenheid. Het gaat ook niet om de feitelijk inhoud van een voorstel of van de critiek, doch om het totaal beeld dat zijn tegen de achtergrond van waaruit het gevormt. De manier om het dilettantisme de kop in te drukken is een grooter artikel voor kader-scholing. Spreekers van mening dat wij er zeker niet komen door het aanblijven van academici, waardoor de positie van het kleine kader nog zwakker zou worden.

Van Schagen (Amsterdam) heeft een blaadje over het vereenigen van Pedotti, waarvan 13 nummers zijn verschenen bij een opzet van 20. Het zou gemakkelijker zijn inladen er weer eens een index kwam. Bovendien heeft in 1951 een overzicht van uitgeverijen en nieuwe boeken ontbreekt. In 1949 is dit vier maal, in 1950 drie maal en in 1951 in het geheel niet gebeurd. In 1952 is dit reeds verbeterd. De verschillen van de laatste maanden geven alleen buitenlandse werken, die over het algemeen te technisch zijn. Verder wijst spreker op de tikfouten, die vooral in Pedotti handtekt zijn en informeren naar de oplage van het periodiek.

Wat de inhoud betreft vestigt afgevaardigde er de aandacht op dat de gemiddelde leek de meeste uitbreidsels niet kan verwerken. Voor autodidacten, geen alleziens, is Pedotti niet toegankelijk. Bovendien zijn sommige uitbreidsels te kort. Wat te zeggen bijvoorbeeld van kunstmatige samenvattingen in 15 regels? Voorts wenselijk het van vrouwen worden, die voor een deel zeker zijn te verwagen door goede Nederlandse wetten. Als in die vreemde woorden dan nog uitkomsten staan, vindt men de woorden in de vreemde woordenschat niet. Hij zou graag vernemen of alleen medici gesproken zijn op de Pedotti.

Als het grootste deel van de abonnees wordt gevormd door medici, moeten vanzelfsprekend andere etnen aan Pedotti worden gesteld dan, indien bijvoorbeeld over het algemeen leden de kennis zijn. Zou zonnere vernemen of dit inderdaad zo is. Zo ja, dan zouden de abonnees daarmee op de hoogte dienen te worden gebracht. Toen destijds Pedotti werd aangekondigd was uit niets af te leiden dat dit had het gemiddelde bevestigingsvermogen der abonnees te boven zou gaan.

P. de (Zaandam) vestigt er de aandacht op dat in een zeker blad na het vorige congres een aantal afkeurende artikelen over onze organisatie heeft gestaan. Spreker heeft voor de rede van de voorzitter veel waardering. Wat buiten de N.V.S.H. is geschiedt van gericht tegen het H.B. Afgevaardigde meent dat deze rede niemand kan hebben gekost. Aangezien het geschreven woord als zeer belangrijk wordt beschouwd komen eventuele manifesten onder censuur van het H.B. Als voorzitter van het Gevoel Noord-Holland Zuid heeft hij meermalen gevraagd om een manifest en zou graag zien dat binnen de kortst mogelijke tijd een manifest uitkwam. Verder kan afgevaardigde de lof van de afdeling Zaandam aan het H.B. overbrengen.

2. Algemeen Beleid.

Voorzitter Storm heropent de bijeenkomst. Het woord is aan de afgevaardigde van Den Haag.

Hetting (Den Haag) zegt met grote belangstelling de openingrede van de voorzitter te hebben aangehoord. Hij vond deze rede zo goed, dat hij deze graag op schrift zou willen hebben om nog eens door te kunnen lezen. Voorzitter heeft in grote lijnen uiteengezet in welke richting hij meent dat de organisatie zich in de toekomst zal moeten ontwikkelen. Het gewaar van „grote lijnen“ is dat er tweemaal een kant wordt opgevat en de andere kant wordt verwaarloosd.

Het is heel prettig, aldus Hetting, wanneer drie leden van het Dageelijks Bestuur zoveel tijd van hun leven voor de organisatie beschikbaar stellen, maar wanneer een of twee van de drie om zonden ontvallen, dan zijn de gevolgen voor de organisatie niet te overzien. In de rede van de voorzitter heeft spreker dan ook een gewaar laten bestaan, omdat deze misstanden te veel eraan kant heeft opgekeken, te veel de nadruk heeft gelegd op de noodzaak van specialisten: artsen, chemici, administratieve krachten, te weinig de ideologische kant heeft behield, waarbij uit het oog is verloren dat de organisatie, ondanks het getrouwe apparaat (dat al een stuk verbeterd is) gepoogd is uit en door het werk van de idealisten. Deze hebben we ook in de toekomst nodig; de krachten die in hun nasme omgeving leden winnen, propageerend maken voor de Huisartsen en z. Na we te veel de technische kant op gaan

lijken, bestaat het gevaar, dat we op politieke partijen gaan lijken. Spreker licht dit toe met een paar voorbeelden en besluit met te zeggen, dat specialisten natuurlijk nodig zijn, maar als in de toekomst Huisartsen en afdelingen deze technici meer aan willen trekken, er vooral op geleid moet worden, dat zij in de eerste plaats ideologische streven voor de organisatie zijn en pas in de tweede plaats technici.

Mevr. Postma (Amsterdam): Zegt dat de afdeling Amsterdam het gewaar dat Hetting aangevuld heeft, moet onderschrijven en dat het gewaar is dat het Huisartsen daar de aandacht op richt.

Met betrekken Leiden gezegd heeft over Kaderbehoefte en conferenties in Amsterdam het eens. Er zijn bijeenkomsten geweest waar onmiddellijk het onderlinge contact gevormd werd. Spreker wijst in dit verband op de Kaderconferentie over „Vrouwen in Israël en de Sovjet Unie“ waar dit contact gevormd werd in de discussie. De Kaderconferentie over het existentialisme noemt zij een volkomen mislukking, want er is alleen gedruis geweest tussen de inleider en de aanwezige medelid.

De vraag is gesteld of het niet mogelijk is een catalogus samen te stellen van de bibliotheek van het H.B. en of het verslag van het Protestantisch Overleg tegemoet kan worden gezeten.

Voorts heeft Amsterdam grote waardering voor hetgeen de secretaris in zijn verslag over de rayons aan gegevens heeft versprekt. Dit geeft een geheel ander beeld over de leden en Amsterdam zou graag zien, dat op dit rapport ook in de toekomst werd doorgegaan en men dus een goed inzicht kan krijgen over de verdeling van de leden.

Fokkelman (Amsterdam): Oplekoon de afdeling Amsterdam in algemene zin waar-dering heeft voor het H.B.-beleid, meent zij toch t.a.v. de opleiding explicaties en filmstrookjes en aanmerking te moeten maken.

In Amsterdam zijn verschillende bijeenkomsten gehouden waar een explicatie als spreker optrad. Oplekoon de waarde hiervan niet onderzakt wordt, is de mening dat hier toch iets aan ontbreekt n.l. dat op deze avonden, die als voorlichtingsavond zeer goed zijn, te veel de nadruk wordt gelegd op de techniek van gebouwtreging en wat daarmee samenhangt. De ideologische kant van de N.V.S.H. missen wij daar, die wordt niet uitgedragen. Men kan wel zeggen, dat dit de taak van de voorzitter is, maar Amsterdam is van mening dat het woord van de spreker op een bijeenkomst, op het publiek meer invloed heeft.

Ten aanzien van de filmstroken het volgende: één der stroken (waarschijnlijk no. 5) bevat een paar beelden die naar de mening van Amsterdam niet juist zijn. We hebben rekening te houden met de bezekers van de bijeenkomsten die van onze beweging weinig of niets af weten en er vrij onprettige opmerkingen over maken. Spreker doet hier op de afbeeldingen van condooms die afstomend zouden werken.

Wij zouden graag zien, aldus Fokkelman, dat het H.B. de opleiding van de explicaties in deze richting stuurde, dat deze verpleegsters naast hun tegenwoordige opleiding een ideologische scholing krijgen, zodat zij op de bijeenkomsten tevens de ideologie van de organisatie kunnen vertellen waardoor er meer invloed en propaganda van deze avonden zal uitgaan. Wanneer dat niet mogelijk is, zouden wij allen vragen, deze opleiding van de andere kant te benaderen. O.i. zijn er in ons land toch verschillende mensen die in staat en bereid geacht moeten worden de inhoud te dragen. Deze mensen zouden een opleiding moeten krijgen die hen in staat stelt toeichtingen te geven zoals de explicaties dat doen. O.i. is het niet gerechtvaardigd dat alleen de verpleegsters voor gevraagd worden. Kunnen hier ook geen mannen ingeschakeld worden?

Wij verzoeken tevens om filmstrook 5 te wijzigen of wanneer dat niet mogelijk is, deze uit de circulatie te nemen en er zo nodig een andere voor in de plaats te stellen.

Voorzitter heeft aanvullend: lijst eerste ronde bespreking H.B. in beeld, welke ontsend in verband met voorstel 2.

Van den Arenal (Hilversum) heeft niet het woord gevraagd omdat hij ontweert in over het beleid van het H.B., maar n.a.v. voorstel 2. De directeur van voorstel 2 doet hem beleefd aan omdat ook de vrouw vaak eerst iets doet en dan vraagt "je vindt het toch wel goed?". Dat gebeurt vandaar ook. Bij de toelichting komen we te weten, dat het gebouwd is en of wij het dan maar willen herversien.

Hilversum voelt wel dat het leetsch niet mogelijk is om op een andere manier de Koninklijke Goedkeuring te krijgen, maar het H.B. zou de modus moeten vinden om de jongeren toch te helpen zonder vergunning van vader of moeder die vaak zeer conventioneel zijn. Verder heeft Hilversum haar stem aan het voorstel.

Rust (Eindhoven) vraagt zich af of hij nu het nu zo verkeerd leest, maar wij graag weten of het bij voorstel 2 de bedoeling is dat werkende leden een verklaring van ouders of voogd moeten hebben of ook de begunstigde leden? In het laatste geval zal Eindhoven ernstige bedenkingen hebben.

Storm antwoordt dat "leden" in het reglement een samenvatting is van alle leden.

Rust merkt op dat artikel 10 onder werkende leden staat en art. 30 onder begunstigde leden. Staat het daarom verkeerd?

Storm antwoordt dat het juist is afgedrukt.

Smit (Amsterdam): Sproekt namens een minderheid in de afdeling Amsterdam. Daar meent n.l. dat het aannemen van voorstel 2 een stap achteruit betekent. De Koninklijke Goedkeuring is voor de organisatie van belang, maar is het werkelijk waar dat wij deze mensen niet meer juridisch kunnen helpen? Wij hebben gisteren vernomen dat er een k.g. "behuut middelenversterking" is — dat men lid moet zijn van de N.V.S.H. om middelen van het bureau te kunnen trekken.

Storm corrigeert: .....dat leden van de N.V.S.H. alleen gerechtigd zijn enz. enz.

Smit: Het Stichtings Bestuur kan dit beault intrekken, maar dat houdt in, dat veel mensen voor de organisatie zullen bodaken. Alleen in Amsterdam zijn er zeker al 12000 mensen lid, alleen om middelen te betrekken. In schriftelijke toetsening van de ouders wordt geen heil gezonden — wij zouden dan eerst die ouders normaal moeten trachten te hervormen en inmiddels zitten de kinderen met de betrekken. Amsterdam heeft niet kunnen nagaan hoeveel minderjarige er bij de betrekken komen om hulp, maar als het er slechts één is die moet worden afgewezen, is dat al teveel. De vrees is groot, dat men hoe langer hoe meer congressten van ons zal gaan verlangen en dat wij hoe langer hoe meer van onze ideeën zouden moeten prijsgeven. Kan het H.B. de mildheid van de Amsterdamse afdeling de garantie geven, dat wij deze mensen toch precies blijven helpen?

Smit (Nijmegen): Het bestuur kan zich uit betelsoverwegingen zeer goed verenigen met punt 2b. Zij begrijpt dat het H.B. op het ogenblik niet anders kan handelen. De afdelingen in het Zuiden van Nederland zullen de wijziging die is aangebracht om de Koninklijke Goedkeuring die te verworven te met vriend begroeten daar het een voorwaarde zou zijn om in het Zuiden enigermate te kunnen werken. De afdelingen uit het Noorden, die dit als een offer zien, zouden wij willen vragen, dit te bewegen om de afdelingen in het Zuiden ter wille te zijn.

Spreker gaat daarna iets dieper op de juridische zijde in. Zijns inziens is de etende eigenlijk nu reeds zo, dat diegenen die zonder toestemming van de ouders als lid staan ingeschreven, eigenlijk al geen lid zijn.

Spreker wil voorstellen de redactie van voorstel 2 zo te wijzigen: "dat minderjarige niet als lid kunnen worden ingeschreven, dan na toestemming van ouders of voogden." — zoals het nu gesteld is, lijkt het taalkundig ook niet juist.

Kluken (Heerlen): In principe kan Heerlen zich met voorstel 2 verenigen niet omdat wij bepaalde verantwoordelijkheid van de schoulers willen schuiven, maar wel omdat wij in het Zuiden van het land zo moeilijk werken. Een bepaalde categorie van de Nederlandse jeugd zal daardoor aan banden worden gelgd, maar n.a.v. hetgeen Utrecht gezegd heeft, of de prijs er voor niet te zwart is, willen wij er op wijzen dat er wel eens meer een vier gisten moet worden om het ene te krijgen en dan in de toekomst in bredere vorm terug te komen. Heerlen staat dan ook volledig achter dit voorstel. Namens Heerlen brengt spreker een woord van dank over aan het H.B. voor het gevorderde beleid.

Rietveld (Den Haag): Vraagt, hoewel dit volgens hem overbodig is, op verzoek van enkele leden van de afdeling hoe het staat met de minderjarige die al lid zijn. Spreker merkt ook betuisterd te hebben, dat men minderjarige nu geheel uitsloten acht van het werk der N.V.S.H. dat wij zeggen: de biljoelboek is geloven voor mensen die geen lid zijn, maar het artikel in het huishoudelijk reglement houdt in, dat men zich kan abonneren op V.A.

Pool (Haarlem): Wil vragen of zij voorstel 2 ook moeten zien in verband met hetgeen Storm voor de radio gezegd heeft over gestelshwker voor het huwelijk. Is dit de mening van Storm of van het hele H.B. De omgang voor het huwelijk is nu oud, als de wet naar Rome. De jonger mensen komen immers bij ons, omdat ze bij de ouders geen steun en begrip kunnen vinden. Heel jonge kinderen worden goed voorgelicht, maar als ze op een bepaalde leeftijd komen, staan ze zonder steun. Het is verkeerd om de mensen die nog niet kunnen trouwen los te laten. De organisatie is er toch om de mensen te brengen in de sfeer van een gezond sexueel leven.

Storm wil, alvorens Nabrink het woord te geven betreffende het H.B. beleid te verdedigen, een en ander zeggen. Het heeft hem bijzonder verrast, dat de laatste spreker een relatie legt tussen een privé-activiteit van henzelf en het Hoofdbestuur, de statuten en de bedoelingen van de organisatie. Spreker moet deze relatie afwijzen; men moet deze dingen niet door elkaar halen.

Dan wil spreker nog een tweemaal antwoorden geven die gericht zijn op de openingen van dit congres. Hij heeft bij zijn inleidende rede proberen duidelijk te maken, dat hij daar de getuigenheid aanreep om juist op dit congres waar hij afstredend is, een aantal dingen te zeggen die hij goed acht voor de organisatie. Spreker wijst op zijn critiek op de leuzen van Nabrink: "Op naar een volkswerving" en ook op critiek n.a.v. hetgeen v. d. Berg gezegd heeft.

U hebt, aldus Storm, duidelijk kunnen merken dat ik als voorzitter sprak, maar niet namens het H.B. het beleid uit-tippelde.

Tegen Berken uit Leiden moet Storm zeggen, dat diens eigen rede hier en ook het spreken van andere mensen, wel duidelijk de indruk hebben gegeven, dat president als zijn mening kenbaar maken op een congres, moeilijk kunnen worden bereikt door scholing van een jaar jaar af. Het verkrijgen van de meer-tel-nische hulp die wij nodig hebben voor het schrijven van brochures, voor de kraan-er, lukt niet via kaderscholing: wij moeten die uit het grote materiaal van 70000 leden in de allerbeste plaats selecteren. Dus de mensen uitzoeken voor de laatste die zij kunnen beledelen, waar ze het meest geschikt voor zijn.

Wat Huizinga gezegd heeft: dat de organisatie indertijd dem ontstaan en een naar idealisme: ..... dat heeft de organisatie indertijd dem ontstaan en een naar keer doen hervragen, maar naar mijn mening, aldus Storm, is het stadium dat alleen idealisme de zaak in beweging kan houden, voor goed voorbij. De organisatie zou steeds instorten wanneer niet een sterke apparatuur van zelflicht tot stand was gekomen. Wanneer Huizinga zegt, dat de ideologische ontwikkeling nodig blijft, dan kan ik daar tegenover stellen, dat dit alleen mogelijk is, wanneer wij kunnen blijven wijzen op de goede technische diensten die wij kunnen verrichten. Zeggen, dat het zo mooi is, en allerlei heer geallieerde congres, zal de organisatie zelf niet het federaal bezorgen dat wij behoeven. De technische apparatuur moet thans de door-lage geven!

Nablijk zal in eerste instantie vragen en opmerkingen betreffende voorstel 2 behandelen.

Er is reeds gezegd, dat deze gang van zaken berust op een verandering in het H.B. en dat het beter van gewoont indien wij hier verleden jaar mee waren gekomen. Dit zal men zien toen in de map „aanvraag Rechtsperoonlijkheid“ en zijn er niet uitgekomen.

U moet, aldus spreker, bij de situatie bedenken, dat wij als rechtspersoonlijkheid bestaande vereniging vermen te worden ingeschreven. Daarvoor hebben wij een verzoek tot de Kruis gericht, opgesteld door onze rechtsgeleerde. Van de politie is toen het verzoek gekomen een aantal dagen te versneden. Het waren slechts een paar deelvragen, die wij, ook weer in overleg met Mr. de Brauw, hebben beantwoord. Het is gewaarschuwd van de kant van Ruit gevraagd is: om nog meer te willen hebben dan er al staat. Het geldt en staat er zoals het is afgedrukt — niet meer en niet minder.

Gezop vraag, verzoekt Nabrijk, of wij niet te ver zijn gegaan, en of de prijs niet te laag is. .... U moet begrijpen, dat wij in feite niet verder kunnen gaan met deze laatste organisatie zonder dat wij rechtspersoonlijkheid hebben. Zolang wij geen rechtspersoonlijkheid hebben, zijn wij niets — daarom is de vraag van Den Haag ook zo laag.

Allen van vijf deen, is vooruit lopen op het zijn van een rechtspersoonlijkheid bestaande vereniging. Zolang wij die erkenning niet hebben, dragen de leden van het Hoofdbestuur de verantwoordelijkheid, ook finantieel. Wij, als Hoofdbestuur, hebben niet de indruk dat de prijs zo hoog is als men wel eens denkt. Ook met dat gewijzigde reglement, kunnen wij onafhankelijk veel uitvoeren van datgene wat tot onze taak behoort en nog veel meer!

Wat het bij adolescenten alleen om aankoopscapite gaat gelooft Utrecht toch ook niet. Wij moeten niet proberen van die aankoopscapite het centrale punt te maken, het is een onderdeel van onze algemene sociale beweging.

Van den Arndt heeft gelijk gehad: het is een huiselijke aangelegenheid, die veel meer dan huiselijkheid waard was — het zal indien enigzins mogelijk, niet meer gebeuren.

Sank heeft gesproken namens een minderheid van de afdeling Amsterdam. Hij ziet het als een шаг schietruit. Ik deel die vrees niet, aldus Nabrijk, en ben ook niet de menning toegestaan dat wij Ideen prijs geven noch dat wij onze praktische hulp willen versneden. Het Hoofdbestuur kan geen garantie geven dat wij dit zullen opvangen, maar wel dat zij alles in het werk zal stellen om de zaak zo goed en verantwoord mogelijk te laten draaien.

Wat betreft de kwestie der minderjarigen die op de bureaus komen. Dat moet niet worden overreden. Uit de praktijk van één jaar daar grootste bureau is bekend, dat het grootste deel der minderjarigen dat daar komt, kinderen zijn van onze leden. En inderdaad is het voor het Zelfstandig deel van ons land bijna nog belangrijker dan voor de andere delen, dat wij een precies bewegen binnen de grenzen van de wetten bijstellen.

Pool heeft in feite samenvatting wat anderen reeds gezegd hebben, de vrees dat wij jongeren minder zouden bijstaan dan wij willen. U hebt dat veralgemenend tot ons genomen. Hier worden echter wetten minderjarigen bedoeld, die wij altijd zoveel mogelijk zullen helpen.

Onderwerp dient te worden, dat deze hele materie uitermate zorgvuldig gehanteerd dient te worden.

Over het algemeen beledt: Van Prooij, dat verlaten naar presentatie is al meer gegroep en ook al meer van de hand gegeven omdat wij, dat een uitgebreide behandeling van de afdelingen echen. Wij meenen dan ook niet, dat in deze situatie vermits verandering moet worden gebracht.

De gedelegierde van Den Haag: Okkum, is begonnen met de kwestie Discussie-organen en Discussie-groepen. Wat de redactie heeft geschreven komt terecht voor zijn verantwoordelijkheid als redacteur, anderzijds valt het in 't raam van algemeen beleid H.B. In deze dingen heeft het Hoofdbestuur niet ernstig van mening verschillend met Dr. Muisagh. Er was al geklaagd en we waren ongemak — het H.B. correpondeerde reeds met Dr. Muisagh over het verschijnen van meer nummers.

Inderdaad is het discussie-organen van onderaf begonnen. Dat is ook goed, omdat vaak gezegd wordt, dat het licht alomt alles van bovenaf wordt voorgeschreven. Met de discussie-groepen is dat niet het geval geweest. In de afdelingen-zelf zijn die ontstaan en het H.B. heeft zich er niet mee bemoeid. Dit kan disgewoont worden bezien, maar dan krijgt U de situatie, dat het H.B. richtlijnen moet geven. Wij zouden willen zeggen: wij willen U helpen, maar vraag niet meer leiding; laat het beruven bij de mensen zelf.

Natuurlijk is het rechtvaardig dat de a.s. redactie voor goede documentatie moet zorgen door het aangeven van goede lectuur, maar dit is meer de taak van de redactie dan van het H.B. zelve. Die lectuur is ook wel veroverbaar; h.v. het verlag van de kadertententive over Kinderlijke sexualiteit is uitstekend materiaal voor discussie, de artikelen in V.O. geven altijd punten van overweging, terwijl de brochures van Romijn en Tenis zeer geschikt zijn voor het werk in de discussie-groepen.

De gedelegierde van Den Haag heeft gevraagd een aantal correcties aan te brengen op het congresverslag van verleden jaar. Dit verslag is zeer zorgvuldig samengesteld onder leiding van de congresverslagcommissie die over de inhoud verantwoord heeft met het H.B. en tot ratificatie gemachtigd is geworden door het H.B. Wij menen allen dat de zaak „rond“ is en het zou onverstandig zijn, daar achteraf wijzigingen in aan te brengen.

Inzake „Mammie“ zijn waardevolle suggesties gedaan en er zal overwogen worden in welke vorm dit kunnen worden uitgewerkt.

Dereken heeft bezwaar geopperd tegen de Kadertententives en Studierententives, zoals die zijn gehouden. Wij hebben dit niet gezien als uitsluitend critiek op het beleid, anders hadden wij het wel zo gedirigeerd. Wij menen dat het juist is ze als voorstellen te rekenen en er straks nog het een en ander over te zeggen.

Op de Kadertententives zijn zeker aanmerkingen te maken, maar de gedelegierde van Leiden verliest de differentiatie uit het oog. Wij hebben een Kader, waarvan wij moeten aannemen dat zij de grondbeginselen kennen, want zonder die kennis kan men van het Kader geen lid zijn. Er zijn Kadertententives geweest, die moeilijk waren, maar daarnaast staan er van zeer eenvoudige inhoud. Het lijkt pedagogisch verkeerd om alle conferenties op een niveau in te stellen en U moet ook niet vergeten dat wij al te laag gaan inschrijven. Het is ook niet waar dat ze te literair en te filosofisch zijn; we hebben er zo maar één gehad n.l. over Simoor de Besluit en de Pensie de Rougemont en voor mensen die in die richting interesse hebben, moet ook de Kadertententive interessant blijven.

De studiewerkende geven meer gelegenheid tot studie. Wij willen wel naar de opvatting om voor zo'n week-end maar een thema aan te wijzen, dan is het al belangrijk eenvoudiger.

Discussieleden: Wij geloven niet, dat wij het zo stringent moeten voeren blijven. Ze kunnen altijd een beroep doen op de lichteheid en op de ervaring van het H.B. Van Scharen uit Amsterdam over de Pedagogie: zijn informatie was onvolledig; de oplage is 375 ex., waarvan er 65 naar lage, werk- en maatschappelijke naam en 310 naar bestaande alomte.

Voor de Prodi geldt dat, waar de ontvangsten zijn verslechterd, voortopdring hebben genomen en het blad in zo verschillende midelen, kort, we het niet op een bepaalde opleiding of milieu kunnen noemen. Wij zijn er echter van overtuigd, dat de kadertentives die het ernstig bezog, er ook wel uit kunnen komen.

Er is een plan in bereiding voorgelegd aan het H.B. door Van Schagen — om een verduidelijkend verspreidingsplan van vreedzame krachten te verspreiden. Daarover kan nu al een gewaagd verspreidingsplan, maar het voorstel is in het H.B. met warme belangstelling ontvangen en komt aan de orde bij de eerste samenspraak met de drie Amsterdamse bestuurscommissies van het dienstvervoer-organisatie.

De documentatiecommissie komt in handen van de dokters, Hoofdbestuur, afdeling publiek en het algemeen kader. Het zijn dus vooral de functionarissen die deze publicaties kunnen en van hen moet deze inspanning worden gevergd. Er zijn dikwijls vreedzame voorstellen die men niet kan verlaten en moet ook niet te lui zijn om vreedzame voorstellen te maken.

Verwijzen naar Nabrink het woord van Mevr. Postma, die over de Kadetconferentie zegt, dat zij die over "De Vrouw" prima vond. Spreker wijst op het verschil in opvatting over deze dingen, want er zijn ook mensen geweest, die juist deze conferentie niet veel waarde vonden. Mevr. Postma maakt een fout wanneer zij zegt, dat tijdens de discussie over het existentiële alleen maar dokters aan het woord zijn geweest.

Het is een bedoeling, zo vervolgt Nabrink, op Kadetconferenties

- a. een vreedzame spreker te hebben ter introductie in de organisatie;
- b. een spreker uit onze eigen rijen te hebben om de relatie te leggen met onze organisatie.

Bij de laatste Kadetconferentie, over het Existentiële, kon dat niet, maar deze moet ook niet gesloten worden als voorbeeld hoe het in de toekomst zal worden.

De catalogus van de bibliotheek is gevorderd tot de letter O. Er wordt iedere Woensdagmiddag door Mevr. Bietveld ijverig aan gewerkt.

Een verslag over het Protestantisch Overleg zal niet verschijnen. Het is ook niet de bedoeling geweest dat een verslag over te maken. Er komt documentatiemateriaal voor de deelnemers maar daar kan geen verslag van gepubliceerd worden. Dit moet ook gesloten worden als een heel open conferentie waarover wij alle inlichtingen willen geven.

Tot Folkloran kan spreker zeggen, dat de explicaties niet zijn opgesteld opdat zij propagandistisch van aard zijn. Zij zijn opgesteld om technische filmattracties aan ondeskundige mensen uit te leggen. Achteraf is wel gebelakt, dat de opstelling veel te smal is geweest en dat er, vooral tijdens de discussie, ideologische problemen aan de orde konden komen die aanvulling van de opleiding nodig maken. In voorstel 5: "centrale cursus in te stellen voor kadervervoering" ziet U, dat wij het doelbewust aan drie-maandelijkse cursussen bindend hopen voor te schrijven, o.a. aan explicaties.

Financieel 5 zal in het H.B. gebracht worden ter nadere bestudering. Het hoofdbestuur is zeker niet bereid iemand anders in opleiding te nemen voor explicaties dan een vreedzame die in het bezit is van een verloopdiploma. Zouden wij dat niet doen, dan heeft het besluit dat een paar jaar geleden daarover genomen is, geen zin meer. Wij hebben dit werk toen per se uit handen van leden willen nemen, en moeten het nu wederom principieel afwijzen.

De bibliotheek is inderdaad voor allen en wij zullen dit nog wel eens bekend maken. Ubal heeft nog naar commissiepropaganda in het Zuiden gevraagd; dit zal gesloten worden voor het H.B.

Sturm geeft gelegenheid voor een tweede ronde. Het woord vergen: Wals (Zaandam) Grijp (Utrecht); Pool (Hoorn); Slot (Rijssen); Mevr. Postma (Amsterdam).

Een vraag antwoord op het verzoek om te mailen.

Grijp verklaart dat Utrecht zeer grutgesteld is over het bezwaar dat zij had kenbaar gemaakt. Maar is het niet aan te bedenken dat het betrokken artikel een andere redactie krijgt, zodat er in de toekomst geen verwarring meer kan ontstaan?

Pool vraagt of het H.B. staat achter de uitdrukking van Sturm voor de radio.

Slot heeft bezwaar tegen de redactie van artikel 2.

Mevr. Postma wijst er op, dat in de Voorlopige Beschrijvingsbrief staat dat het verslag over het Protestantisch Overleg nog niet is verschenen, doch wel in bewerking is.

Sturm antwoordt: Pool en wijst er op, dat hij daar straks al verklaard heeft, dat er geen relatie bestaat tussen het Hoofdbestuur en zijn optreden als radio-spreker.

Nabrink heeft Wals ervaren aan voor het vergeten van de beantwoording. De kwestie zal echter op een H.B.-vergadering ter sprake worden gebracht.

De redactievijziging van Slot zal aan de reglementswijziging worden voorgelegd. In de voorlopige beschrijvingsbrief is een fout gemaakt. Sturm werkt wel aan zijn rede, maar dit dient als materiaal voor deelnemers en predikanten.

17. Decharge H.B. voor beleid 1951.

Mevr. Postma (Amsterdam) stelt voor het Hoofdbestuurshetd bij verlamatie goed te keuren. Dit wordt met algemene stemmen aanvaard.

Sturm dankt voor dit volum van vertrouwen dat te waardvoller is omdat men zijn ernstige critiek niet heeft willen onthouden aan het H.B. Het wordt doorgevoerd aan allen die het mogelijk gemaakt hebben dit beleid te voeren. Vooral de redacteur van V.O. wil spreker danken voor het door hem gevoerde beleid.

18. Wordt uitgegeleid en gebruikt als inleiding tot voorstel I.

19. Begroting 1952 en 1953.

Hier zal maar één ronde met publiek worden toegevoerd. Het woord wordt gevraagd door: Wals (Zaandam); Mevr. Nabrink (Den Haag); Smit (Amsterdam); Kuisper (Groningen); Van den Aard (Hilversum).

Mevr. Nabrink: Ald. Den Haag wil graag weten waarom een verhoudende post salarissen op de begroting gepaast is.

Smit: Menen dat de post sociale lasten te laag is. Bij het schrijfschrift mist hij de post Kadetvervoer — daar is niets voor uitgegeven.

Kuisper: bevestig post 8: afschrijving nieuw aan te schaffen inventaris f 10.000. Vraag dit nader toegelicht.

Van den Aard: Voor de post propaganda is in 1952 f 3000. uitgegeven, voor 1953 f 4000. Maar de contributie aanwas is begroot op 9%. Kan de post propaganda niet wat hoger?

Kuisper begint met er op te wijzen, dat niemand weet hoe de zaken er in 1953 voor zullen staan. Daarom is er een schatting gemaakt en zijn de lijnen doorgetrokken. Spreker licht de begroting op verschillende punten nader toe.

Voor propaganda, te voeren door het H.B. wordt moet zo'n groot bedrag uitgegeven moet worden door de afdelingen en de correspondenten.

Indertijd zijn de salarissen verhoogd en heb ik geen rekening gehouden met de pensioenen. Bij de uitbreiding van ons personeel, nemen wij bij voortker jonge mensen aan die wij kunnen opleiden en die na enige jaren, na gebelakt te zijn, behoudt pas in het pensioenfonds kunnen worden opgenomen.

Merr: Nabrink kan ik zeggen, althans Kruyger, dat wij van plan zijn de adrester-machinerie weer in eigen beheer te nemen en daarvoor is een kraach nodig. Verder is opgenomen een post: ontvoeren ad f 1640.— omdat wij op het ogenblik bezig zijn de zaak grondig uit te breiden en niet kunnen zeggen of wij met de huidige personeelsbesparing kunnen volstaan. Bovendien moet er rekening gehouden worden met een zoverlate „loontroefde“ en komen de salarissen van het C.M.D. er nog bij.

De sociale lasten zijn juist berekend. Voor vrouwelijke krachten is het percentage lager en er zijn ook mensen die er buiten vallen.

Wij hebben geen rekening gehouden met Kaderechthouding. Dat zal geld kosten maar er is een bedrag ad f 6000.— voor ontvoerane uitgaven uitgetrokken.

Wat betreft de afrekeningen: we zijn natuurlijk verplicht het Eigen Pand in Den Haag goed in te richten. Ieder jaar zullen wij een deel van die kosten afschrijven, die U terug kunt vinden in de begroting.

Van den Arend kan ik zeggen dat er voor propaganda f 5000.— is uitgetrokken, daarvan zijn f 3000.— aan de N.V.S.H. en f 2000.— aan de Stichting berekend.

Rapport.

Kruyger wil graag weten waar die f 10.000.— voor nieuwe aankuafing vandaan gebaald worden.

Kruyger zegt dat dit van het kapitaal wordt opgenomen en hij kan dan ook wel verklappen dat er weer een actie gestart zal worden.

Storm vraagt wie hoofdelijke stemming wenst — hierop meldt niemand zich. Ook op de vraag: wie tegen de begroting is wordt niet gestageerd en niemand wenst ook als lidsoos gestemd hebbende aangemerkt te worden.

20. Verkiezing Hoofbestuur.

Aan de orde komt het voorstel van het H.B. tot uitbreiding van dit H.B. van 9 tot 11 leden, in verband met de gewenstheid om te komen tot uitbreiding van het D.H.R. De eerste stap zou gezet worden, door het opnemen van Tennis in het D.H.R. in de plaats van Van Hiert.

Het Congres verlaart zich voor uitbreiding van het H.B. Gekozen moeten worden:

- a. voorzitter: candidaat Storm.
- b. vierde D.H.B.-lid Candidaat: Tennis.

a. *Verzetsraad Voorzitter Nabrink*: Hiervoor zijn geen tegenindicaties ingediend. Het Congres wenst ook thans geen candidaten te stellen.

Een voorstel om voorzitter Storm bij acclamatie wederom te benoemen, wordt algemeen ondersteund.

Storm dankt voor dit vertrouwen, waarbij hij echter wil herinneren aan de woorden gesproken door Hurling: ergens in onze organisatie ligt een achillespook en dat is niet idyllisch. Men is in deze organisatie tegen bezonnelige bestuurders, omdat deze zo medelijdelijk zijn (dit zou n.l. Hamachi's consequentien met zich brengen). Het heeft er echter op het moment wel iets van, dat men aan het onbezonnelige bestuur weder bepaalde omstandigheden veel vaker zit. Deze opmerking komt wel wat laat, maar, aldus Storm, hierover moet U zich dan in de komende vier jaar maar eens herinneren.

b. *Vierde D.H.B.-lid*. Tennis heeft zich hierover ter beschikking gesteld.

Door applaus beuurt men zijn algemeen instemming.

Verkiezing van vier leden Hoofdeling.

Candidaat zijn: de afwezende leden Merr, de Korte en Van den Berg, die zich beiden herkiesbaar stellen, alsmede de door het H.B. gemaakte leden, Gaby (Utrecht) en Rietveld (Den Haag), die beiden bereid zijn deze functie te overnemen. Er zijn geen andere candidaten. Hierop worden Merr, de Korte en Van den Berg herkozen verlaard. Griep en Rietveld als gekozen.

21. Verkiezing Kascommissie.

De Kascommissie bestond dit jaar uit *Mansuy, Francke, Smalheer van Vanden* als reserve. Afwezend en niet onmiddellijk herkiesbaar is *Merr*.

Candidaten:

Plus (Amsterdam): Het verkozend lid *Stoppelman* heeft zich bereid verklaard de functie te nemen. Daar de wens bestaat dekascommissie in te schakelen om de kascommissie hem voor omdat *Stoppelman* als student in de economie dit jaar zijn doctoraal examen hoop te doen.

Storm wil weten of het de bedoeling is *Stoppelman* candidaten te stellen voor de vacature *Mantel*. Daar dit de bedoeling blijft, kan *Storm* niet een kandidaat namens het H.B. iemand die een jaar lang inover bereid is geweest in te rijgen op en dit waar nodig ook gedaan heeft, moet de voorkeur gegeven worden en als lid opgenomen te worden. Als *Stoppelman* de plaats dan innemen van *Vermeer* (die reserve) zal dit hem in staat stellen precht en ervaring in dit werk op te doen.

Hiermee gaat *Amsterdam* accoord.

Er wordt mee accoord gegaan dat *Vermeer* in de plaats van *Mantel* komt, terwijl *Stoppelman* plaatsvervangend lid wordt. Onder dank aan *Mantel* voor de bezwaars diensten, verlaart *Storm* de Kascommissie geinstalleert.

22. Aanstelling Verenigings Accountant.

Bij acclamatie wordt *Dr. B. A. Bran* wederom benoemd.

23. Voorstellen.

Een aantal voorstellen is inmiddels reeds behandeld. Algemeen zal *Nabrink* een inleiding houden over een deel van de belangrijke veranderingen bij het congres in de toekomst.

Nabrink: Het is een oude traditie, dat wij ieder jaar bijeenkomen om van gedachten te wisselen over het gevoerde beleid enz., terwijl het ook altijd een alternatieve gunstige gelegenheid was om voor niet terziet op te komen van critiek te zegen. In 1951 kwam het H.B. met het voorstel om wel ieder jaar te congreseren, maar althans eenmaal per twee jaar een Huishoudelijk congres te houden. In de „twee jaar“ zal dit een Huishoudelijk congres zijn; in de jaren met overen gezal zal het een congres van geheel andere aard; van een geheel andere structuur zijn n.l. of een demonstratief karakter, of wetenschappelijk. Of een combinatie daarvan. Een uitvoerige uiteenzetting hierover kan men terugvinden in Congresverslag 1951.

Het zal helemaal geen lichte taak zijn die wetenschappelijke congressen te organiseren. De N.V.S.H. is langzaamhand een grote organisatie geworden en het moet een organisatie worden, die in het Nederlands samen mocht en daarvan zo mogelijk mede leiding geeft. Een van de taken zal het zijn om de wetenschap die wij gebruiken en waarop ons werk gebaseerd is te bevorderen, te bevorderen, te verdiepen, nieuwe technische problemen te bekijken en aan de beginnende verklaring dat dynamische karakter te geven dat voorgesteld is op het opleidingscongres. Sporker herinnert er aan, wat toen over de afwezende verlaaring gezegd is.

Tegegen die twee-jaarlijkse Huishoudelijke congressen waren te worden, o.a. verandering van contact met en tussen de afdelingen, geringere mogelijkheden tot critiek enz. Er zijn drie wegen waarlangs wij aan die betwaring tegemoet kunnen komen:

1e. art. 27: dat aan de afdelingen het recht geeft tussentijds congressen lijnen te openen;

2e. Insatting van een ledenraad;

3e. voorniel van Rotterdam (beschrijvingsbureau voorstel 4) strekkende tot het openen van de ledenraad om, telkens wanneer er een voorstel in de afdelingen naar voren komt dit voor te leggen aan het H.B., zodat niet gewacht behoeft te worden tot het congres.

De relatie tussen voorstel 1 en 2 kan mogelijk losgemaakt worden en hij de bespreking zal er aan gedacht moeten worden dat de schakel „Ledenraad“ een belangrijke overbrugging is van mogelijkheden.

De taak van het Congres is nu om nader voorlichting te geven van wat vorig jaar besproken is. Dit is mogelijk gemaakt door Mantel en Rozenkrak die de moeilijke en taale taak op zich hebben genomen het verslag van voor naar achter door te nemen. Een bloemlezing van hun werk heeft het H.B. aan het congres voorgelegd. In de beschrijvingsbureau staat dus een kleine kruis van veranderingen. De tiernaal kleinere wijzigingen op stijlgebied en nummering, willen wij weer in handen stellen van Mantel en Rozenkrak.

Hierop verteld Nalrink een en ander over de wijzigingen: het is wel de bedoeling dat de secretaris van het H.B. toch ieder jaar verslag uitbrengt evenals de penningmeester, terwijl hetzelfde wordt verwacht van de afdelingssecretarissen. Hierin verandert dus praktisch niets. Verlagen worden dus uitgewerkt, afgedrukt in Ledenomroep en rondgezonden, maar niet op een volgend congres in hetzelfde jaar behandeld en goedgekeurd.

Het tweede jaar krijgt men beide jaarverslagen onder ogen en dan worden ze behandeld.

Verder is het van belang te bedenken dat ook de zittingslijst van H.B. functionarissen vier jaar lang, drie jaar zal betragen.

De Gewesten hebben duidelijk een andere taak gekregen in art. 9 van de Statuten, terwijl de Ledenraad een aantal duidelijk omschreven bevoegdheden heeft gekregen (art. 36 nieuw). In art. 35 vindt men de verplichtingen van het H.B. Spreker vijf special op art. 35a omdat het H.B. in functie wordt gekozen.

Geheel nieuw zijn de demonstratieve- en wetenschappelijke Congressen. Deze congressen dienen aan de ene kant om onze ideeën naar buiten uit te dragen; aan de andere kant moeten deze wetenschappelijke congressen de ontwikkeling van het kader bevorderen; daarom gaat er ook voorstudie aan vooraf (Pedotti, discussie-ergaan en V.O. kunnen worden ingeschakeld).

Nog moeilijker is het demonstratieve congres. Dit zal onze opvattingen en inachtien naar de buitenwereld moeten uitdragen (waarde van de aanwezigheid der servuul-ten, recht op erkenning van ons werk, rechten van de vrouw, enz.). Het slagen van deze congressen hangt af van het vinden van betrouwbare mensen, het geroosten van often en het vinden van een klankhouders in de eigen organisatie. Door deze congressen komt de N.V.S.H. veel meer voor het front te staan: er komen nieuwe mogelijkheden en perspectieven en het zal heel moeilijk zijn dit alles te verwerken. Het kwam ons echter onjuist voor nog langer te wachten met het openen van deze taken.

Nalrink besluit met te verzoeken de bespreking te beperken tot principiële opmerkingen. Eventuele wijzigingen e.d. kan men aan het H.B. zenden opdat deze er in handen van de reglementcommissie kan stellen.

Storm merkt op, dat indien iemand zich levigert heeft in technische details te denken, het H.B. graag bereid zal zijn zo iemand op te nemen in de reglementcommissie, waarin tot nu toe alleen Rozenkrak en Mantel gezwoerd hebben.

Over principiële wijzigingen vragen het woord: Nijhof (Amsterdam); Knijper (Groningen); Van den Hoogaard (Londen).

Nijhof: blz. 29 lid 9 en h. Wanneer dit zo wordt aanvullend is dit in strijd met onze bedoelingen. Het is n.l. onze bedoeling steeds twee bijdragen goed te keuren; zoals het er nu staat wordt een bijdrage ingediend, die dus niet afwijkt wordt goedgekeurd. Verder heb ik gemist art. 122 nieuw. 123 nieuw is op een letter na gelijk aan 120 oud.

Knijper: De afdeling wil ingeficht worden over de betekenis van art. 7 en 37.

Van den Hoogaard: Had dezelfde vraag over art. 7, maar Londen is tegen van mening dat 7 in strijd is met 37 nieuw en 113 huishoudelijk reglement.

Het Hoofdbestuur adviseert afwijzend op de ingediende amendementen. Geen nieuwe procedure schrijven voor extra congres; dit moet voortgehouden blijven aan het statutair vastgestelde aantal afdelingen.

Amendement Arnhem wel belangrijk om in D.B. uit het H.B. te voorzien. Het is niet noodzakelijk een resolutie direct aan te vullen.

Daar Nijhof grote interesse voor dit werk heeft te hebben, wordt hij verzocht zitting te willen nemen in de reglementcommissie.

Het H.B. brengt eveneens afwijzend voorstel uit over het verhooren van het aantal leden der Ledenraad. Het getal van 25 a 35 schijnt ruimte genoeg om, als het congres dat wenset waardvolle figuren in enkele gevallen in te schakelen.

Het is niet de gelachte geweest dat het congres nog nader invloed zou kunnen uitoefenen op het werk van de Kascommissie. Dit moet naar de mening van het H.B. aan de Kascommissie worden overgelaten.

Het is een ommissie dat op die twee-jaarlijkse H.B.-congressen geen twee bijdragen worden uitgewerkt. Het is wel de bedoeling telkenmale twee jaarverslagen goed te keuren en twee bijdragen te behandelen en goed te keuren.

Beit. art. 122 over geldelijke steun H.B. Dit zal Mantel bekijken. Art. 7 is fout. H.B.-leden zijn automatisch lid van de Ledenraad.

Over het voorstel in zijn geheel vragen nog het woord: Griep (Utrecht) en Vellinga (Arnhem).

Griep deelt mede, dat Utrecht het amendement intrekt. Zij willen een kandidaat voor de reglementcommissie indienen n.l. Mr. Noordewier.

Het H.B. heeft geen bezwaar Mr. Noordewier in de reglementcommissie op te nemen en hij wordt nu reeds verkiezend.

Yellinga deelt namens Arnhem mede, dat zij hun amendement ook intrekken.

Merr. Poorna (Amsterdam) wenset voorlopig geen groter ledenraad dan 35 leden. Het moest dan ook niet als voorstel gezien worden.

Voorstel 1 wordt in stemming gebracht. Niemand is tegen.

Storm wenset reglementcommissie, H.B. en organisatie gelijk met deze principiële wijziging van werkwijze der N.V.S.H. en spreekt de hoop uit allen aanwezig te zien op het eerste wetenschappelijke congres in 1957.

Voorstel 3.

Verruut (Den Haag) wil bij zijn verduidelijking niet uitgaan van het artikel van Ter Haar (Ledenomroep no. 20) „een andere weg“ maar aanhouding zoeken bij

het antwoord van Storm „Geen andere weg” (Ledencontact no. 21). Het is n.l. volkomen juist in een organisatie, waarin zovle en grove belangen parallel lopen, aan de tegenstelling tussen stad en platteland meer betekenis toe te kennen, dan deze in werkelijkheid heeft, laat staan de stemverhouding, en ten congrasse er op te baseren.

Oms bezwaar tegen de regeling, zoals deze thans in art. 75 huisboudelijk reglement is vastgelegd — 1 stem per afdeling + 1 stem voor elke volle 500 leden is, dat deze veel te grof is, te weinig rekening houdt met de structuur van onze organisatie: het lot n.l. dat niet minder dan 40 afdelingen minder dan 500 leden tellen.

Het voorstel van de afd. Den Haag, waarbij dus iedere afdeling 1 stem krijgt + 1 stem voor de eerste 250 en 1 stem voor elke volgende 500 leden, is een poging te komen tot grotere differentiatie van de stemmenaantallen ten congrasse.

Als het iere punt bij dit voorstel wordt kennelijk gezien het gevaar van een vervalshting van de stemmenverhouding tussen de grote en kleine afdelingen in het voordeel van de kleine afdelingen. Men kan in het artikel van Storm lezen dat 60% van de leden in de grote afdelingen wonen, terwijl de kleine afdelingen 60% van het aantal stemmen bezitten.

Spreeker geeft hierop percentages van de stemmenverhoudingen zoals deze thans zijn, n.l. 49% en 51% voor grote en kleine afdelingen, en, zoals deze hij aanvaardt van het voorstel zullen worden 14% 5% voor de grote en 56% voor de kleine afdelingen). Hij meent, dat de tegenstellingen tussen grote en kleine afdelingen niet zo eesntueel zijn, dat gesproken kan worden van een de wet voorsehrijven van de ene categorie door de andere.

Voorts wijst spreeker er op dat er momenteel een categorie van middelgrote afdelingen bezig is te ontstaan, die als buffer kunnen fungeren tussen de enkele zeer grote en het grote aantal kleinere afdelingen. Hij meent, dat deze ontwikkeling een evenwichtiger en harmonischer opbouw van de organisatie waarborgt en meent dat het voorstel van Den Haag, dat gericht is op de differentiatie in de lagere reeksen, voor iedereen aanvaardbaar moet zijn.

Van den Berg brengt namens een meerderheid van het H.B. jzadvies uit. In aansluiting op hetgeen Vervoort gezegd heeft, meent spreeker er op te moeten wijzen, dat het in een groot deel van de vereniging wel gekennikelijk is, de stemmenverhouding eeneurlijk met het keurmal der afdeling te doen verlopen. Toen daar in '49 verandering in is gekomen, geschiedde dat omdat de grote afdelingen met 60% meerderheid de andere afdelingen volkomen konden wegsleunen. Door de aangepaste verandering krijgen de grote afdelingen maar ca. 40% van de stemmen in het congres.

De argumenten die Den Haag ter verdediging van hun voorstel aanvoeren, hebben tegelijkertijd onzenwinc van het voorstel. De trossstelling tussen grote en kleine afdeling is hertmaal niet meer zo groot als vier jaar geleden wel schien. Het de wet voorsehrijven aan kleine door grote afdelingen is nu omgekeert in een zekende die Vervoort genoemd heeft en die gevaarlijk is als men er rekening mee houdt, dat in ons land nog zeer vele kleine afdelingen opgericht kunnen worden.

Spreeker heeft zijn cijfers iets anders gegroeped dan Den Haag en geeft zijn percentages weer. Volgens het oude systeem hebben afdelingen, die meer dan 1000 leden tellen, 55% van het totale ledenaantal en 33% van de stemmen. Volgens het nieuwe systeem hebben zij 37% van de stemmen. Hij meent dat gesproken moet worden van de uijzinkingoverstemmen door kleine afdelingen. Namens de meerderheid van het H.B. moet spreeker verzoeken de reeds bestaande regeling te handhaven.

Storm voert hertaan nog toe, dat het doortrekken van de lijn in de zin van voorstel 3 een ietemmerring zou kunnen vormen om grote delegaties verdelid te laten stemmen.

Verdujens wordt over hetzelfde onderwerp het woord gevoerd door de gedelegeerde van Rotterdam:

Hoorteg: Will graag weten welke urgentie er toegekend moet worden aan dit voorstel om het op dit congres te brengen. Er is afgekoken van art. 62 van de statuten „moeten 2 maanden voor het congres schriftelijk ter kennis van de leden worden gebracht.....” — dit is niet gedaan. Het is niet de bedoeling te voorkomen dat het voorstel besproken wordt, maar is het zo urgent dat moet worden afgeveken?

Nabrink antwoordt, dat in verband met het tweejaarlijkse congrassen de situatie wel urgent is.

Nabrink vertegenwoordigend de allerkleinste minderheid in het H.B. meent dat niet te hertvaardig over het voorstel beranzelopen moet worden. Het is belangrijk er naar te streven, dat kleine afdelingen aan het woord kunnen komen. Bovendien is het plezertig om de niet grote, maar toch niet allerkinste afdelingen ook de kans te geven gedifferentieerd te stemmen. Spreeker beveelt aan, het voorstel Den Haag te steunen.

Over voorstel 3 wordt bij afroeping gestemd. Wordt verworpen met 82 tegen 67 stemmen. Totaal uitgebracht 152 stemmen. Door afwezigheid niet uitgebrachte stemmen: 3.

Voorstel 4. Toegelicht door Rotterdam.

Mondeling wordt nog toegelicht, dat de bedoeling is het voorkomen en indieren van punten, zoals ter behandeling werden gesteld bij het algemeen ietend. Ter voorkoming van een overlappende agenda verdient dit voorstel steun.

Storm zegt dat men ook in het H.B. meent dat het uitmattende belangrijk is dat diegen die niet de aandeel van het hie congres behoeven, niet het H.B. worden opgenomen.

Het H.B. staat zeer aanvaardend genover dit voorstel naar zout Rotterdam willen voorstellen dat er, dragen op te schrapen. Men zou het willen zien als een zeer ernstige mitre-an-ordre voor dit en komende congressen.

Stol (Nijn-zorg) vraagt zich af of aemmen van dit voorstel niet tot gevolg zal hebben dat eventuele voorstellen, die toch wel sympathiek zijn voor de afdelingen, afgewemd kunnen worden.

Storm wijst er op, dat wanneer een vraag of punt aan de orde gesteld wordt, wat op geen enkele wijze is voortwend, de voorziter toch het recht moet hebben dit af te hameren.

Besloten wordt, dat het H.B. van Rotterdam in de meest werkzame overweking zal worden.

24e. Vaststelling aantal leden Federatid.

25 plaatsen van de Federatid worden door de grote afdelingen, H.B. leden, Kamerassiste en 1 Het H.B. te Rotterdam, vastgesteld met 150. 9 tot 20 voor de komende zitting, te brengen.

Hanting Den Haag stelt te redden Kamerassiste van 150 tot 150 te redden H.B. te Rotterdam.

Het Hoofdbestuur moet om 150 tot 150 te redden H.B. te Rotterdam. Het woord ter afsluiting van de zitting aan Storm.

24b. 5 alstok te benoemen leden namens Congres.

Storm deelt mede dat er een technische moeilijkheid is. De 25 leden van Gewesten en Kascommissie moeten door die Gewesten en Kascommissie worden aangewezen en benoemd door het Congres. Het is echter niet doornlijk nu reeds bekend te maken welke mensen door de Gewesten aangewezen worden. Daarom het verzoek de mensen nu reeds te benoemen, ook al kennen wij de namen niet en daarbij te aanvaarden dat aan stemningen en besprekingen kan worden deelgenomen door nieuwe Gewesten.

Hiermee wordt acroord geraan.

5 Leden *Ledenraad*: (genoemd worden) Zr. Beek-v. Zijp, Mantel, Dr. Kijzer, Dorr, Schepers, Dannenburg, Neijhof, Mevr. Oostdijk, Kuiper, Rust, Vellinga, Mevr. Jacobs (Eindhoven), Jacobs (Den Helder).

In verband met alle representativiteits die aan de roorganisatie vastzitten heeft het H.B. gedacht aan Mantel, als vertegenwoordiger van de exploitaties aan Zr. Beek-v. Zijp en verder aan Dorr en Schepers.

Er wordt beswaar gemaakt tegen candidatuur van Dorr. Deze speelde aanvankelijk wel een bepaalde rol, maar tervervolgde van zijn drukke werkzaamheden is hij thans minder actief.

Over de orde vraagt het woord: v. d. Arend (Hilversum).

v. d. Arend acht het belangrijk dat groepen, die geen Gewest vormen een stem krijgen in de Ledenraad.

Storm wijst er op, dat deze mensen geen Gewest moeten vertegenwoordigen, maar zichzelf.

Vervolgens vraagt Storm of er mensen zijn die hun candidatuur in willen trekken, omdat zij zichzelf niet zo belangrijk achten. Hierop reageren Mevr. Jacobs (Eindhoven) en Jacobs (Den Helder).

Hedwig (Den Haag) zegt dat het H.B. zo tactisch was om drie candidaten te noemen; als zij er nu vijf noemt, geeft hij dat deze vijf benoemd kunnen worden zonder stemming.

Het H.B. levert hierop aan: in volgorde van voorkeur:

Mevr. Beek-v. Zijp
Mevr. Jacobs
Mantel
Dr. Kijzer
Neijhof

Er blijkt verzet te zijn in het Congres; men wil schriftelijk stemmen. Daarom worden de stemlijsten rondgedroefd.

Later blijkt de uitslag als volgt te zijn: uitgebracht 119 stemmen

Dr. Kijzer	113	Schepers	32
Zr. Beek-v. Zijp	111	Oostdijk	25
Mantel	129	Dannenburg	16
Mevr. Jacobs	68	Jacobs (Den Helder)	5
Neijhof	53	Rust	3
Vellinga	31		

9 Balans: onafh. 2

34

5. INSTELLEN VAN CENTRALE CURSUS VOOR DE KADERVORMING

Andriek meent dat het uernaarwerk noodzakelijk is dit Hoofdstaatsvoorstel nog eens hier te behandelen. De behoefte is gebleven een beperkt aantal mensen op te leiden die over voldoende kennis moeten beschikken, willen zij het recht hebben tot het volgen van de centrale cursussen die onderdeelen zullen vormen van de opleiding van het kader.

Voorlopig wordt alleen de goedkeuring gevraagd voor het instellen van een centrale Kadercursus.

Het H.B. moet adviseren het amendement van Veendam niet aan te nemen. Er is nu niet voldoende onderscheid gemaakt tussen Kadernonferenties en Kadercursussen; het betreft een handelijke scholing die niets met betinggen te maken heeft.

Voorstel zonder amendement aanvaard.

6. RATIONAALISERING VAN DE METHODE VAN KADERCONFERENTIES

Grip (Utrecht) meent dat het niet nodig is dit voorstel nader toe te lichten. Het zijn suggesties die het werk van de Kadernonferenties alleen maar kunnen bevorderen.

7. VOORSTEL TOT REGIONAAL BELIEGEN VAN KADERCONFERENTIES

Het H.B. zal voorstel 6 van Utrecht gaarne (hoewel in enkele onderdelen vijfzijdig) willen aanvaarden. Ten opzichte van regionale Kadernonferenties staat het H.B. echter zeer huiverig en zij zou dit voorstel niet graag aanvaard willen zien. Het woord is voortdurend aan de Gewesten en wij moeten afwachten wat die aan Kadervorming zullen doen.

Het woord vragen: Vossenberg (Den Helder); Hoorewa (Rotterdam); Oskam (Den Haag); Romijn (Apeldoorn); Hermans (Groningen); Vervoort (Den Haag).

Vossenberg: Den Helder staat achter voorstel 7 als het ten daadwerkelijke uitvoering zou komen, maar er zijn een jaar bezwaren van praktische aard: te Tijd en plaats; 2e. financiële consequenties voor eventuele deelnemers. Den Helder zou graag willen, dat ten minste één bestuurslid zou deelnemen; waarschijnlijk zal het niet mogelijk zijn dit privé te betalen, terwijl het ook bezwaarlijk is dit ten laste van de afdelingskas te laten komen.

Wij daarom in overweging geven voor de afdelingen waarvoor dezelfde bezwaren gelden, een schriftelijke cursus beschikbaar te stellen.

Hoorewa (Rotterdam): Wij eveneens graag overwogen zien in hoeverre er schriftelijke cursussen van gemaakt kunnen worden in verbanding dan met contactavonden. Tegen graag nog een uiterzetting hoe het H.B. dit denkt te financieren, daar er in de bestuuring niets van is gekomen.

Oskam staat volledig achter 6 maar zou dit geproblemeerd willen zien n.l.: In begin van het seizoen agenda op te stellen van te behandelen onderwerpen en eventueel een syllabus die enkele maanden van tevoren gereed komt. Tevens heraanruijst te verstreken over de te behandelen onderwerpen.

Hermans (Groningen) wil er op wijzen, dat voorstel 5 van het H.B. betrekking heeft op afdelingen die in het Westen van het land liggen. Voor de meeste zal het niet mogelijk zijn aan die cursussen deel te nemen en daarom hoop Groningen dat het H.B. wil overwegen ook in het noorden en zuiden van het land aan Kadervorming te doen.

Romijn (Apeldoorn) heeft ook bezwaren van financiële aard en ten aanzien van tijd en plaats.

35

Vervoort (*Den Haag*) heeft het voorstel van het H.B. met gereverente instemming bevestigd. Die reeërre zou verminderd kunnen worden indien er meer inlichtingen werden verstrekt over de aard der scholing. Er worden psychologie en filosofie genoemd. Den Haag acht het gewaagd dat ook sociologie een plaats vindt.

Mebrik wijst er op, dat men moet begrijpen, dat voorstel 5 het heeft over landelijke scholing. Ook staat er, dat afzending de aan te hopen leerboeken, de kosten voor de deelnemers zo laag mogelijk gemaakt zullen zijn — dit betekent dus, dat wij belangrijke besparingen uit zullen moeten trekken voor reiskosten.

Het is kortzichtig te denken dat het H.B. alleen aan plaatsen als Den Haag, Amsterdam en Rotterdam gedacht heeft. De bedoeling is, dat bekende mensen uit het land (al of niet uit afdeelingen) er aan moeten kunnen deelnemen. Het gaat niet over propaganda in afgelegen streken, het gaat niet over Kadereedsoling, maar over het vervolmaken van de kennis van daartoe geschiktte mensen.

De finansie kan zal de aandacht van de penningmeester hebben. We zijn er van overtuigd, dat het geld zal komen, maar we zijn er eveneens van overtuigd, dat het zo belangrijk is dat we daarvoor geld moeten vinden.

Het H.B. heeft bezwaar tegen schriftelijke lessen. Die kunnen op z'n hoogst bijsof geven. De deelnemers zullen zeker uitdrukkelijk krijgen maar die hebben in onze gedachten niet het karakter van schriftelijke lessen.

De aard der lessen moet inderdaad veelzijdig zijn maar overvraagd U niet. Wij hebben het over cursussen van vier maanden en men zal dus op z'n best zesienmaal bijeen kunnen komen. Als Den Haag het zo wil amenderen, dat de eerste cursus aan diepe-psychologie gewijd is en by, een volgende aan sociologie, dan willen wij dat bekijken, maar U moet dat niet willen opdringen.

Storm vat hierop alles nog eens in het kort samen en verzoekt daarna hiemee in grove lijnen accoord te willen gaan in de verhouding te blijven met het H.B. daar waar men meent dat dit te ver gaat of te kort schiet.

Houwens merkt op, dat men nog geen raming gebouwd heeft van de penningmeester. Storm zegt dat de penningmeester het in eerste instantie denkt op te vangen met de reservepost. De ervaring met twee-jaarlijks begrotingen is niet groot genoeg om de cijfers exact te kunnen bekijken.

In grove lijnen kan het Congres zich wel accoord verklaren en het H.B. hoort een en ander naar tevredenheid te kunnen uitvoeren.

9. MOGELIJKHEDEN TOT INSTELLEN VAN COMMISSIE INZAKE BUREAU VOOR HEWELIKSBEMIDDELING.

Storm kan zeggen, dat voorstel 9 de ernstige aandacht heeft van zowel Hoofdbestuur als Gemeenschappelijke Raad. De mening in het H.B. is zeer verdeeld, de Gen. Raad staat afwijzend tegenover het vermen van deze commissie. Daarom stelt het H.B. voor, na de Studiconferentie in de School van Wijkbegeerte (5-6 Juli) na te gaan in hoeverre die conferentie panien heeft opgeleverd.

Merr. Poema deelt mede, dat Amsterdam al candidaten voor deze commissie had. n.l. Merr. J. v. Santwijk, Dr. Luyt en Dr. Steehager, die dit probleem wilden lossen daeren. In ieder geval wens Amsterdam de garantie dat het niet afgeschoven wordt, het is een zeer nijpend vraagstuk.

Storm is het daar wel mee eens, maar het is de vraag of wij er iets aan moeten doen. Het H.B. wens niet vastgelegd te worden door een commissie maar wil wel verzoeken via en na de conferentie in Amsterdam, er aandacht voor te hebben. De zaak zal ernstig overwogen worden.

Hiermee gaat Amsterdam accoord. Ook de overige gedelegerden kunnen zich met deze gang van zaken wel verenigen.

10. BENOEMEN VAN PROPAGANDA COMMISSIE.

Voorstel 10.

Hier wil het H.B. Rotterdam merk in overweging geven, te denken aan hun voorstel 4, n.l. dat Rotterdam contact opneemt met het H.B., om nu te gaan in hoeverre er een lichaam is te scheppen dat onder de naam Propaganda-commissie werkzaam kan zijn.

Rotterdam gaat daarmee accoord.

Storm verzoekt dat de propaganda opruiw door het H.B. zal worden bekijken in de geest van de Rotterdamse voorstel.

Orde Voorstel van Oskan (*Den Haag*): Vannorgen hebben wij een vraag gesteld en suggesties gegeven inzake de werkgroep Bevolkingsvraagstuk. Hierop zou de secretaris van die groep antwoorden.

Storm verwijst de secretaris van de Werkgroep Bevolkingsvraagstuk naar de Bondzraag.

Er moet echter overloed worden hoe laat de bijeenkomst zal sluiten. Storm stelt voor uiterlijk 18.30, d.w.z. dat er 40 minuten voor sprekers en inantwoording beschikbaar zijn. Ergo 5 minuten-sprekers zijn toegestaan.

25. RONDIRVRAAG:

Vervoort (inzake Bevolkingsvraagstuk): De moeilijkheden waar de werkgroep voor staat, hebben aanleiding gegeven tot onvoldaantheid in de bezem van de werkgroep. Voor een deel van het opgestelde rapport (n.l. over de gevolgen van de bevolkingsontnemmen in Nederland hebben wij geen capabale mensen om dit uit te werken en er iets beredrigends over te zeggen. We zullen met die werkgroep een heel andere richting uit moeten, daar ik het niet mogelijk acht met de beschikbare mensen dit rapport uit te werken. Een aantal details zouden wij kunnen proberen uit te bestuderen; of wij zouden kunnen trachten een aantal mensen van buiten de organisatie tot ons te trekken. Dit lijkt wel mogelijk, omdat de werkgroep er niet van uitsluit de schadelijkheid van de bevolkingsgroei te bewijzen.

Vervoort licht uitvoerig toe, dat het gaat om zilver objectieve studie van dit vraagstuk.

Storm hamert af daar Vervoort de beschikbare tijd overwintid en stelt voor, dat de mensen die interesse hebben contact opnemen met de secretaris van de werkgroep.

Merr. Dierckshuid (*Amhem*): Onze statuten vermelden in art. 3e alinea dat het bevolkingsvraagstuk. In Verstandig Ouderschap is gedurende het hele jaar 1951 in allerlei artikelen (voor zover het de conlunte betrof) uitsluitend een jaar gebroken voor de opvatting dat er overbevolking op de wereld of in Nederland is of dreigt. Anders gezegd: in een of andere vorm is uitsluitend de Overbevolkingstheorie verdedigd.

Op een kaderconferentie in 1950 is door het H.B.-lid Ir. v. d. Berg verklaard dat het goed zou zijn, dat Dr. de Lennwe, die de overbevolkingstheorie afwijst, een inleiding zou houden op een kaderconferentie. Dit is nooit doorgegaan en voor zover wij bekend heeft hij ook nooit een uitnodiging ontvangen. Ook is Dr. de Lennwe het hele jaar 1951 niet in de erprijnheid geweest in V.A. arrangementen voor zijn opvatting aan te voeren.

Sprekerster meent dat het zeer belangrijk is een brede discussie te voeren en verzoekt voorzitter aan de verdradering voor te brengen, dat Dr. de Lennwe op de kortste termijn uitgenodigd wordt tot het houden van een volledige inleiding op een landelijke kaderconferentie met uitgerichte discussie. Dit geen tweede inleidinge ditzelfde dag.

Storm roept de afdeling op die het voorstel willen steunen om Dr. de Leeuwe te laten spreken als enige inleider op een Kadertroefserie.

Pork (Amsterdam) wil naar voren brengen, dat hij er na veel gevraag achter is gekomen dat hij als werkend lid in de Rondvraag het woord kan voeren. Hij zou graag willen dat de verhouding werkende leden/begunstigde leden eens duidelijk in V.O. werd uiteengezet. Naar zijn mening zouden er dan veel meer werkende leden komen.

In de voorlopige beschrijvingsbrief heeft spreker het verloop van de werkgroep v.b. bevoelingsvragenstuk gekozen en de indruk gekregen dat er enige verwarring bestaat. Er ontbreekt (ook in de artikelen in V.O.) een theorie n.l. die van de overbepaling, terwijl in dit blad gezegd wordt, dat zowel voor als tegenstanders aan het woord zouden mogen komen. Spreker stelt daarom voor, in de werkgroep twee leden op te nemen die uitgesproken tegenstanders van de overbepalingstheorie zijn; acht voor toe te voegen een katholieke of protestants bevoelingskundige als mede een vertegenwoordiger van de marxistische opvattingen n.l. Dr. de Leeuwe uit Den Haag.

Storm wijst er op, dat alleen steunzetting hiervoor kan worden toegestaan of overroepen, wanneer deze voorstellen werden overgenomen door een afdelingsdelegatie.

Dr. de Leeuwe wil voorstel van Mevr. Dreesbeekmidt splitsen.

Storm zegt hem, dat hij wel het recht heeft om het woord te voeren, maar niet om voorstellen te doen.

Mevr. de Haan (Hoorst) wil dank uitspreken aan het Congres en aan de afdeling Amsterdam voor de ontvangst en verzoeking.

Voorts wil zij recht zetten, dat Hoorn gesteld zou hebben dat Storm de radio-prijs niet voor zich prijve houdt. Maar tegen de mensen die op het bureau komen wordt altijd gezegd dat die dokter Storm voorzitter van de organisatie is en de mensen mensen dan vanzelf aan dat de mening die Storm naar voren brengt onderschreven wordt.

Ook komen er dames die informeren naar P.O. door middel van basaal temperatuur meten, is het mogelijk daar iets meer over bekend te maken?

Urbid (Maastricht) wijst er op, dat zowel in Amsterdam als nu in Amsterdam de Congreszaal te klein geschikt moet worden. Hij dringt er op aan in het vervolg voor grotere ruimtes te zorgen.

Mevr. (Gorinchem) wil weten of de Gen. Raad wel voortdurend contact met doktoren opneemt en hoe deze daar dan op reageren.

Dr. de Leeuwe vraagt waarom hij geen voorstellen mag doen, als anderen dat wel in de gelegenheid worden verschaft?

Storm antwoordt, dat hij niet gerechtigd is om voorstellen te doen en Storm wenst hem dat recht ook niet te geven. Hij zegt het wel van belang dat het congres zich uitsprekt over heeren Mevr. Dreesbeekmidt voorgesteld heeft.

Dr. de Leeuwe zegt dat dit een nieuw bewijs is van de democratie die hier wordt toegepast.

U hebt het recht over het Internationaal Congres en dat daar Margaret Sanger met dollars ransacht; terzies held U gezegd dat er geld van de N.Y.S.H. aan deze zaak is vergegaan en dat men er zich nu van distantiëert. In de "Warbericht" van April '51 heeft hetzelfde al gezegd. Waarom is dit bestuur nog een tijdlang

doorgegaan met deze zaak te onderhouden? Het staat onomstotelijk vast, aldus Dr. Leeuwe, dat niet De Waarheid in het nabest van de leden gesproken heeft, maar dat het bestuur een zodanig beleid gevoerd heeft, dat zij geld van de leden versocht heeft.

Rietveld (Den Haag) wil dank zeggen voor het vertrouwen dat men getoond heeft door hem te kiezen als lid van het H.B. Hij is zich bewust van de grote verantwoordelijkheid die daarmee op hem geladen is en verzekert dat hij met alles wat in hem is, zal werken om zijn functie zo goed mogelijk te vervullen.

Grep (Utrecht) sluit zich aan bij deze woorden.

Fals (Zaandam): Weet niet of het zijn tank is, maar wil dank brengen aan de voorzitter voor de waarlijk democratische wijze waarop hij deze twee dagen zijn taak heeft verricht. Leidere afgevaardigde die dit wensde heeft het woord kunnen voeren, maar niettemin staat het voor mij vast, aldus spreker, dat wij weer in een van onze dagbladen zullen kunnen lezen, dat de democratie bij de N.Y.S.H. zoek is, dit zullen wij echter graag aanvaarden.

Dan heet hij nog een vraag: het H.B. is nu tot elf leden uitgebreid; was het niet de bedoeling ook een vijfde D.B. lid te benoemen en moet dit dan nu niet geschieden?

Mevr. Folkelman (Amsterdam) vraagt hoeveel begunstigde leden het jaarverslag hebben aangevraagd.

Dreken (Zuid) verzocht iedereen die meer wil weten over de P.O.-lijst, erlijk heeft of suggesties, zich schriftelijk met de redactie-leden in verbanding te stellen, dan zal getracht worden alle mogelijke inlichtingen veel vollediger te verstrekken dan vandaag wel mogelijk was.

Mevr. Postma (Amsterdam) brengt namens de lofjes-commissie dank over voor de vriendelijke woorden die over deze commissie gezegd zijn tijdens dit congres.

Storm antwoordt op de vraag over het Internationaal werk en zegt, dat de Leeuwe naar zijn mening zijn woorden sterk heeft verdraaid. Hij kan verzekeren dat de officiële afgevaardigde van de Amerikaanse Planned Parenthood Federation even terzies tegen de dollar-mijlertij van Margaret Sanger heeft opgesloten. Het is zeker niet zo dat wij in de congressen maar met geld hebben gewonnen zonder er enig nut van te hebben; het is ons echter niet mogen gelukken een organisatie samen te stellen.

Mevr. Dr. de Leeuwe is Storm het in zeker opzicht eens wanneer hij over de democratie spreekt met enige hoop. Het spijt Storm zeer dat er in Den Haag lijke haar zodanig aanleiding is geweest dat het onmogelijk was de minderheid aan het woord te laten komen.

Tot Mevr. de Haan zegt Storm, dat het mogelijk is, dat zij trots geweest zijn te kunnen zeggen dat de radiospreeker Storm hun voorzitter is, maar als zij nu inrens minder trots er op is, betuoft dat alleen op slecht luisteren.

Wat betreft het vijfde D.B. lid. Daar stond het H.B. van negen leden zeer sepe lijk tegenover. Daarom is voorgesteld een "strategie" uitwerking van het D.B. van drie naar vijf. Het is zeer verhoudend dat Tennis betreedt is gevonden deze stap te nemen en op het ogenblik is er nog geen contact met een ander H.B. lid die er voor in aanmerking kan en wil komen. Daarom kan het congres hier nog niet in voorzien.

Nalind wil ook nog een en ander uit deze rondbreuk beantwoorden. Het verschil tussen begunstigde en werkende leden wordt zeer mogelijk naar voren gebracht en staat duidelijk in het reglement. Er kan wel eens een strik over eschreven worden, maar het dient toch eigenlijk zoveel mogelijk in afblinden en te worden bespreken.

York heeft verslag naar een jaar bijzontere mensen in de Werkgroep. Het H.B. zal daar waarschijnlijk niet voor voeren. De werkgroep is met veel zorg vervaardigd en zij moeten vooral kunnen werken. Spreker kan echter verzekeren, dat proef-ambachtende mensen in deze groep opgenomen zijn, terwijl er ook een mannelijk is dit.

Wij betrouwen het erin, dat de heer van de Klerin is gelukkig, maar het aantal leden wordt ieder jaar groter. Volgend jaar zal er rekening meer gehouden worden; het is de bedoeling dan in Rotterdam te concurreren in het (vrouwen)gebied.

Indien de heer Meijer uit Groningen adres van de heer van de Klerin is gelukkig, dat ze interesse hebben voor ons werk, laat hij ze dan doorgeven aan de Coördinerende Raad.

Mevr. Fokelman kan ik antwoorden dat niet meer dan 15 lezende leden een jaarcade hebben aangeraapt.

Neem vraag hier toe te staan reeds enkele dingen te zeggen, die op sluiting van dit congres staan. Allereerst wil hij complimenten over de wijze waarop verhandeld en behandeld is. Inderdaad worden vromer meer detailkwantitaties besproken en het is zeker niet zo, dat hij verhaalt werk geen fouten worden gemaakt, maar gezien de proporties is er heel wat werk verzet. Daarom heeft dit congres in menig opzichte reeds een breed gegeven van de mogelijkheden in de toekomst, wanneer wij kunnen het congres naar meer principiële grondslagen nauwelijks aan de orde zijn.

Neem licht toe waarom demonstratieve congressen nodig zijn. Bij Hindustanische congressen als deze kunnen wij nimmer op grote schaal overgaan tot uitvoeren van culturele en maatschappelijke organisaties, die wij toch graag zouden doordringen van de betekenis van ons werk. Wat wij hier bereiken zal in het komende jaar van groot belang worden.

Wat betreft de samenwerking der delegaties: ik hoop dat U 't zich geen van allen onmogelijk laat maken. Uw delegatie waren te stellen zoals de reglementen dat eisen. Ik weet, dat het bijna onmogelijk gemaakt kan worden, maar moet dat juist afdwingen. Er moeten krasser maatregelen genomen worden om een betere vertegenwoordiging van de afdelingen mogelijk te maken.

Bij het bepalen van de programma's is gelukkig dat bepaalde afspraken terzake godelogenden hebben doen in-blijven. Bezint U 't zich daarop nog eens aan de hand van het reglement.

Neem medelijden vervolgen de afdeling Amsterdam voor de verterende assistentie die door het H.B. op hoge prijs is gewaard. Dankt het personeel van het verbindingsbureau, de congresraad-commissie en hoop dat de strengsten spoedige in staat zullen zijn het verband aan de commissie en H.B. voor te leggen.

Hierin wordt het Congres verzocht uitdrukkelijk te doen ten opzichte van de voor het H.B. aansprakelijke partij om Dr. de Leeuwe te laten spreken als enige lidder op een Kaderconferentie.

De uitslag luidt: 16 stemmen voor; 122 stemmen tegen; 1 stem blanco.
Neem oprecht hierna dank uit aan allen die er toe hebben bijgedragen dit (congres) tot nu toe een goed einde te brengen en staat de bijdrakenst.